

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

นายสมโชค คงแป้น

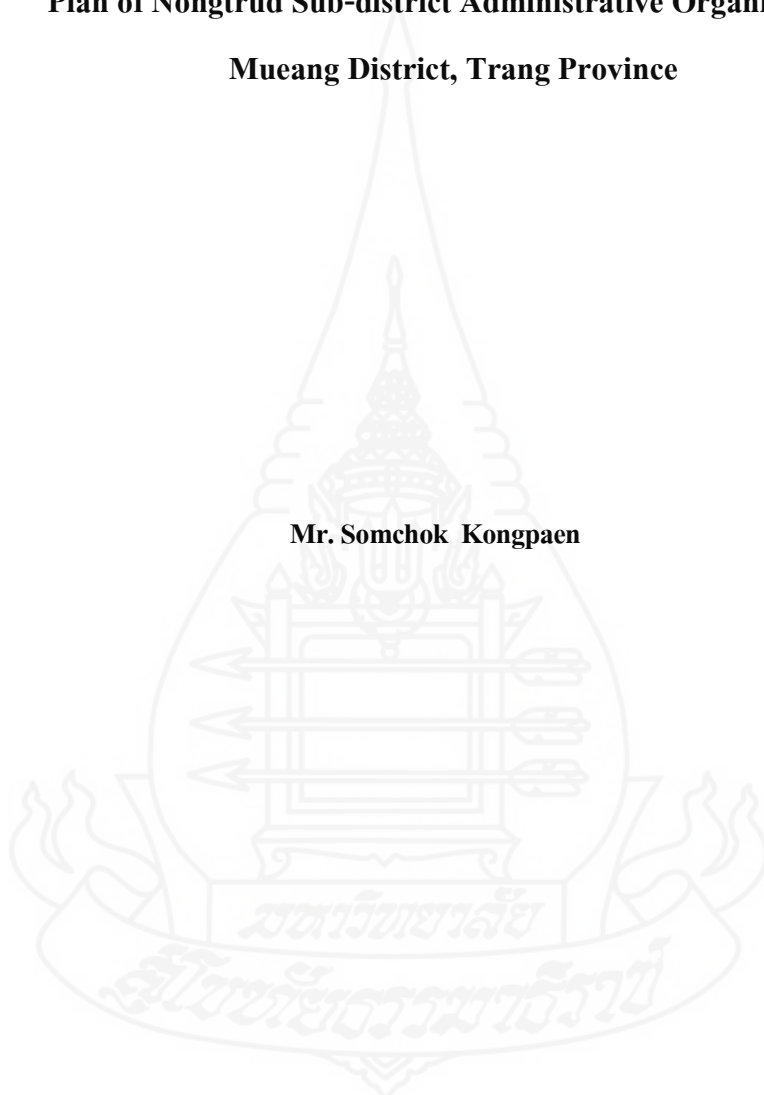

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Problems and Development Approach in Developing Local Development
Plan of Nongtrud Sub-district Administrative Organization,
Mueang District, Trang Province**

Mr. Somchok Kongpaen

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
ชื่อและนามสกุล	นายสมโชค คงแป้น
แขนงวิชา	บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป

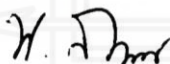
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ผู้ศึกษา นายสมโชค คงแป้น **รหัสนักศึกษา** 2503006872 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จิระ ประทีป **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง (2) เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 4,382 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้สูตร ทาโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 366 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด คือ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบโดยทั่วถึงคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่เพียงพอ การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปี โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีไม่ได้มีการพิจารณาถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง (2) แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ที่สำคัญ คือ ควรประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ โดยทั่วถึง ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างเพียงพอ ควรคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปี การพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีควรคำนึงถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร ควรจัดทำรายละเอียดโครงการที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน คณะกรรมการพัฒนาฯ ควรให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี ควรให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ โดยทั่วถึง

คำสำคัญ แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จังหวัดตรัง

Independent Study title: The Problems and Development Approach in Developing Local Development Plan of Nongtrud Sub-district Administrative Organization, Mueang District, Trang Province

Author: Mr. Somchok Kongpaen; **ID:** 2503006872; **Degree:** Master of Public Administration; **Independent Study advisor:** Dr. Chira Prateep, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to (1) study problems of developing Local development plan of Nongtrud Sub-district Administrative Organization, Mueang District, Trang Province, (2) propose appropriate development approach in developing local development plan of Nongtrud Sub-district Administrative Organization, Mueang District, Trang Province.

Population comprised 4,382 people who were supposed to be involved and participate in the developing of development plan, from which 366 samples were obtained via Taro Yamane calculation. Instrument used was questionnaire. Statistical tools employed were mean, percentage, and standard deviation, while frequency was used with open-ended questions.

The results showed that (1) the problems of the developing of development plan were as follows: there were no public relations on developing calendar of the plan to the people concerned, the developing committee of three-year development plan did not have enough knowledge and understanding on development strategies, strategies included in the plan did not respond to people's problems, the projects/activities based on the plan did not reflect resource management capabilities of the organization, the details of the development project were neither accurate nor current, there were no suggestions or opinions of solutions to the problems. interestingly, Nongtrud Sub-district Administrative Organization did not realize the importance of publicizing the three-year development plan to all people (2) major development approaches in developing three-year development plan of Nongtrud Sub-district Administrative Organization were the followings: the organization should publicize the developing calendar of the development plan to all people in the community, provide training to developing committee so consequently they had adequate knowledge and understanding on development strategies, development strategies chosen should be relevant to the problems of the people in three-year time, the capability of resources management of projects/activities in the three-year development plan should be brought into consideration, projects' details should be accurate and current, in addition, the committee should provide valuable opinions and suggestions during the developing of three-year development plan, finally, the organization should put the emphasis on conducting public relations of the three-year development to the people and the organizations concerned.

Keywords: Local Development Plan, Nongtrud Sub-district Administrative Organization, Trang Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. จิระ ประทีป อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย รวมทั้ง ติดตามการจัดทำงานวิจัยอย่างใกล้ชิดจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่ให้การสนับสนุนการศึกษา กรุณาเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิทยาการจัดการมหาวิทาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ทุกท่าน ที่ได้ กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

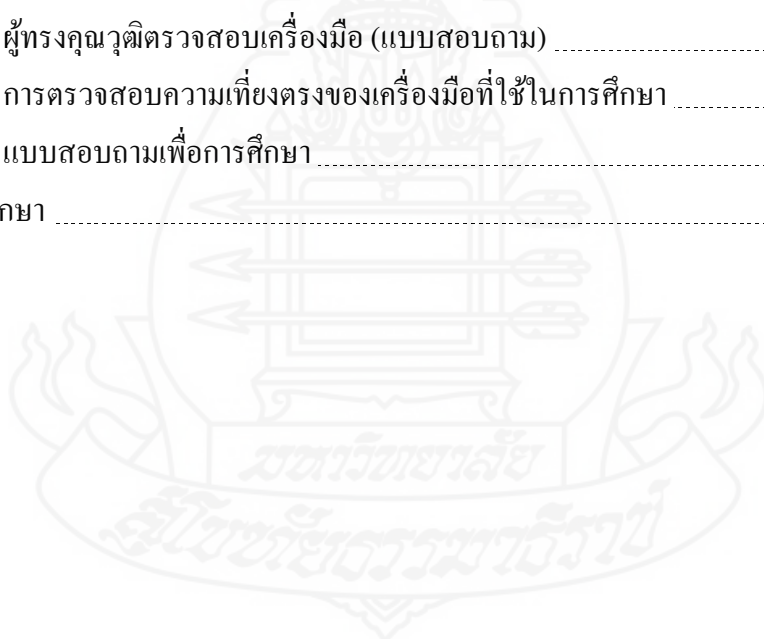
สมโชค คงแป้น
สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	10
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม	17
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน	22
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	42
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	83
แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	92
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปการศึกษา	95
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	113
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)	114
ข การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	116
ค แบบสอบถามเพื่อการศึกษา	120
ประวัติผู้ศึกษา	132

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงเทคนิค SWOT Analysis ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด	60
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวน โครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2557-2559) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด	62
ตารางที่ 4.1 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
ตารางที่ 4.2 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
ตารางที่ 4.3 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระดับการศึกษา/สำเร็จการศึกษาสูงสุด ของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
ตารางที่ 4.4 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตารางที่ 4.5 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระยะเวลาการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลหนองตรุด ของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตารางที่ 4.6 แสดงสรุปสถานภาพการมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด ของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตารางที่ 4.7 ปัญหาการเตรียมการจัดทำแผน	83
ตารางที่ 4.8 ปัญหาการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา	84
ตารางที่ 4.9 ปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	86
ตารางที่ 4.10 ปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา	88
ตารางที่ 4.11 ปัญหาการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา	89
ตารางที่ 4.12 ปัญหาการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี	90
ตารางที่ 4.13 ปัญหาการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี	91

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	5
ภาพที่ 4.2 กระบวนการวางแผนตามข้อสรุปของอนันต์ เกตุวงศ์	34
ภาพที่ 4.3 แผนเสนอขออนุมัติต่อผู้มีอำนาจ	36
ภาพที่ 4.4 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด	55

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา บทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่น การกระจายอำนาจการบริหารของรัฐไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลังของราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ไปให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยมีการกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่สูงขึ้น มีอัตรากำลังมากขึ้น รวมทั้งมีการฝึกและหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นตามกันไปด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ที่จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนสร้างความเข้าใจ และการยอมรับจากประชาชนว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญและประโยชน์ต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้ ยังเปรียบเสมือนสถาบันฝึกอบรมประชาชนให้เข้าใจในกระบวนการ

และกลไกทางการเมือง ตลอดจนเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ทั้งที่ เป็นอำนาจที่ต้องทำและอำนาจหน้าที่ที่อาจทำได้ ตามมาตรา 66, 67 และ 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว จะต้องจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีบุคคลที่เกี่ยวข้องโดย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบัญญัติและแผนพัฒนาท้องถิ่น และดำเนินการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 59 โดยที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามมาตรา 46 ตามนัยแห่งมาตรา 59 และ 46 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรทรัพยากร ผลประโยชน์ให้ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น

ระบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความสอดคล้องกับการจัดงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด

แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทิศทางที่สอดคล้องกันและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่ง นอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและเกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งยกฐานะจากสภาตำบลขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดตั้งองค์การ

บริหารส่วนตำบล ประจำปี 2540 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 113 ตอนพิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2539 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 และในปัจจุบันได้ปรับขนาดจากขนาดเล็กเป็นขนาดกลาง มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมดประมาณ 53.00 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33,125 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพราบลุ่ม และมีบางส่วนมีลักษณะเป็นที่ราบเนิน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำตรัง มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด 9 หมู่บ้าน มีประชากรอาศัยอยู่ จำนวน 5,528 คน แยกเป็น ชาย 2,696 คน หญิง 2,832 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,703 ครัวเรือน ความหนาแน่น 104 คน/ตารางกิโลเมตร

อย่างไรก็ดี แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จะมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ และรับผิดชอบรายจ่ายของตนเอง สามารถดำเนินกิจการได้อย่างอิสระภายใต้กฎหมายบัญญัติ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรด้านรายได้ ทั้งที่จัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรให้ ทรัพยากรบุคคล รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุดบรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาท้องถิ่นได้

แต่ปรากฏว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมามองการบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ไม่สามารถวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เห็นได้ตลอดว่าวัฒนธรรมของการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่ผ่านๆ มาเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ราชการเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือหรือสนับสนุนแก่ชุมชนหรือไม่ก็เป็นเรื่องเฉพาะผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะผู้บริหารท้องถิ่นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล เป็นผู้ดำเนินการ โดยที่ประชาชน กลุ่ม องค์กรอื่นๆ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแต่อย่างใด อีกทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุดได้ประสบปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นหลายประการ คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาคาดการณ์ขาดความรู้และประสบการณ์ในกระบวนการวางแผน ปัญหาประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาขาดความสามัคคี ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกในการคัดเลือกบุคลากร ปัญหาขาดการประสานงานระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน

ดังนั้น เมื่อมีปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ทั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ประชาชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

2.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

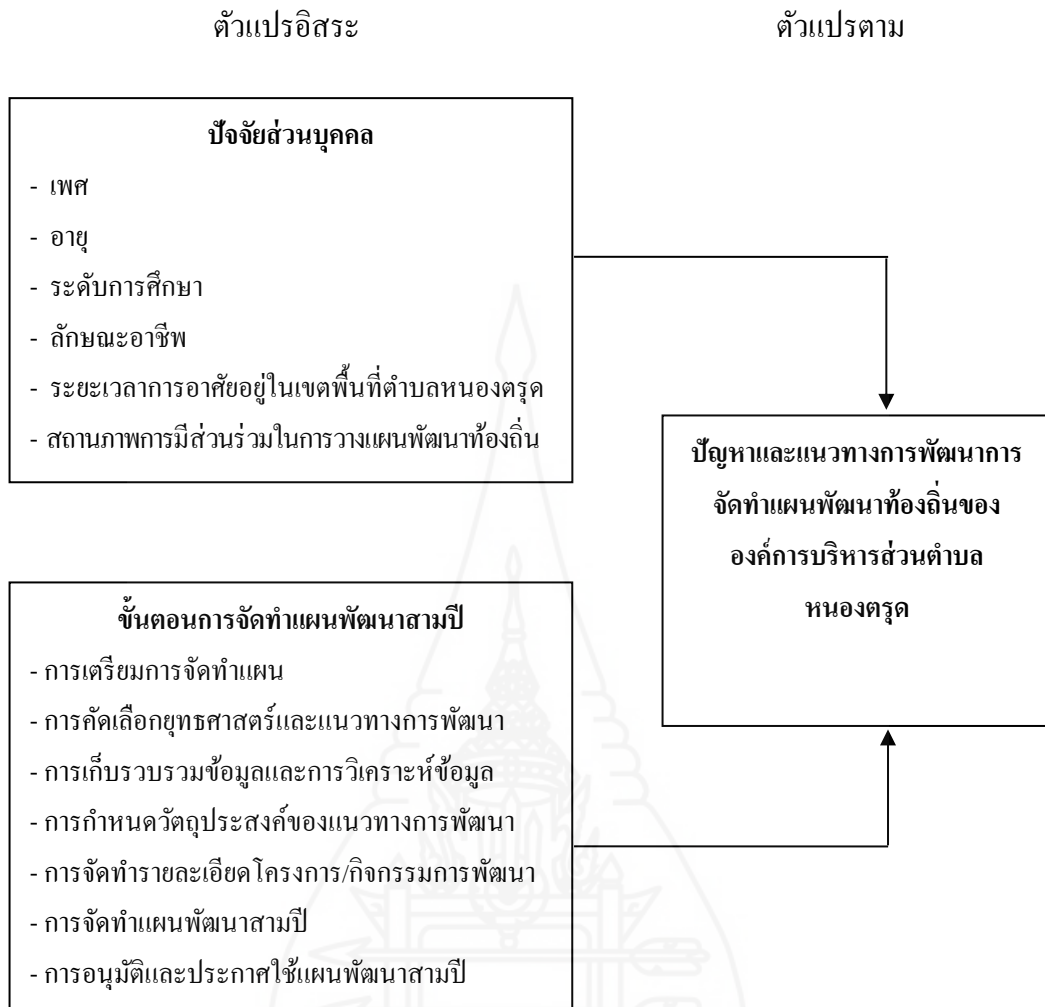
การศึกษาปัญหาและการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศอายุ ระดับการศึกษา ลักษณะอาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด และสถานภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

2) ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การเตรียมการจัดทำแผน การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา การจัดทำรายละเอียด โครงการ/กิจกรรมการพัฒนา การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

3.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ภาพที่ 4.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างของ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ศึกษาทั้งหมด ระหว่างเดือนพฤษภาคม – เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557

4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษามุ่งศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ใน 7 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 1) การเตรียมการจัดทำแผน 2) การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา 5) การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา 6) การจัดทำแผนพัฒนาสามปี 7) การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลแสดงลักษณะส่วนบุคคลของประชากรการศึกษา ซึ่งแสดงถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะอาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด สถานภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและแนวทางในการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการจัดทำแผน การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และการอนุมัติการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

5.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร

5.4 สภาท้องถิ่น หมายถึง สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.5 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

5.6 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

5.7 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

5.8 ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา นายกองค้การบริหารส่วนตำบล

5.9 สมาชิกสภาท้องถิ่น หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.10 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

5.11 แผนพัฒนา หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.12 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ

5.13 แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการ พัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

5.14 โครงการพัฒนา หมายถึง โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

5.15 ประชาคม หมายถึง การรวมตัวกันของชุมชน องค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ระบบการจัดการที่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งการจัดองค์กรให้เป็นไปตามที่ทางราชการกำหนด

5.16 ประชาคมท้องถิ่น หมายถึง ประชาคมจังหวัดสำหรับเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชาคมเมืองสำหรับเขตเทศบาล ประชาคมเมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประชาคมตำบลสำหรับเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

5.17 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หมายถึง ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การเตรียมการจัดทำแผน การคัดเลือกยุทธศาสตร์ และแนวทางพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ของ แนวทางการพัฒนา การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา การจัดทำร่างแผนพัฒนา และการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนา

5.18 การเตรียมการจัดทำแผน หมายถึง การเตรียมข้อมูลต่างๆ ในการจัดทำแผนเสนอ โครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผ่านปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อ ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และดำเนินการเสนอ โครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเพื่อขออนุมัติ ซึ่งโครงการดังกล่าวจะเป็นการกำหนดทรัพยากรใน การจัดทำแผนพัฒนาสามปี และกำหนดปฏิทินการทำงานไว้อย่างชัดเจนแล้วแจ้งโครงการที่ได้รับ อนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5.19 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา หมายถึง การสรุปยุทธศาสตร์การ พัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ / กิจกรรม ในแผนพัฒนา สามปีต่อไป โดยคำนึงถึงงบประมาณ ทรัพยากรการบริหารและภาคีการพัฒนา

5.20 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การสำรวจและเก็บรวบรวม ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ (SWOT) และแนวทาง การพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา การคัดเลือก ยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา การตัดสินใจเลือกแนวทาง การพัฒนาในช่วงสามปี

5.21 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา หมายถึง การพิจารณาคัดเลือก วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่สอดคล้องกับแนว ทางการพัฒนาในช่วงสามปี โดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการ พัฒนาในช่วงสามปี

5.22 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา หมายถึง การพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษา รายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

5.23 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี หมายถึง เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป และนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

5.24 การอนุมัติและการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี หมายถึง การที่ผู้บริหารท้องถิ่น นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นจะส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีและนำไปปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ต้องแจ้งให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทราบ และประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

6.2 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในอนาคต

6.3 เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพอจะนำมาประมวลไว้ได้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
5. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบการปกครองตนเอง (Local Self Government) มีความหมายและความสำคัญในทางการปกครองที่ประชาชนจะได้เข้ามีส่วนร่วม (Participation) ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (Local Self Government) นั้น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น

มอนตาญ (Montagu, 1984: 574) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่มีผู้บริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ มีอำนาจอิสระและความรับผิดชอบที่สามารถใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาคแต่ยังอยู่ภายใต้อำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ใช่รัฐอิสระ

โรบสัน (Robson, 1953: 574) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่รัฐจัดตั้งขึ้นโดยให้มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy)

มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์กรที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติตามความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งนี้ อำนาจอิสระในการปกครองตนเองดังกล่าวจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ

คลาร์ก (Clarke. 1957: 87-89) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองระดับรองของประเทศหรือรัฐที่มีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งๆ โดยเฉพาะ จัดตั้งและอยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐบาลกลาง

วิท (Wit. 1967: 14-21) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น มีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการภายในท้องถิ่นของตน

ฮอลโลเวย์ (Holloway. 1951: 101-103) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน

ประธาน คงฤทธิศึกษากร ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และจะเกิดการทำหน้าที่การปกครองท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐซึ่งมีหน้าที่ที่สำคัญรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่หรือในขอบเขตแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ และเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ทวี พัชรวาสิฎฐ์ ได้อธิบายความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนที่มีองค์กรเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการบริหารงานมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรสำคัญ

พรชัย เทพปัญญา ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น คือ อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนด และการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และอาณาเขตของพื้นที่ว่านี้อยู่ภายในประเทศ

และมีขนาดเล็กกว่าประเทศ และได้ขยายเพิ่มเติมว่าการปกครองท้องถิ่นคือการบริหารทางการเมืองของหน่วยย่อยทางพื้นที่ และประชาชนของประเทศซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

อุทัย หิรัญโต ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น เป็น 2 ประเภท คือ

1) การปกครองท้องถิ่นที่รัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานปกครองหน่วยใดหน่วยหนึ่งของรัฐปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่นด้วย หรือทำหน้าที่เป็นสองสถานะ (Local state government) คือ เป็นหน่วยงานปกครองที่รับมอบอำนาจจากรัฐบาลตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ซึ่งเห็นจะได้จากการปกครองส่วนท้องถิ่นของฝรั่งเศส

2) การปกครองท้องถิ่นในรูปที่รัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง มีอำนาจปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นเรียกว่า Local government นี้จะมีหน่วยการปกครองซึ่งจัดตั้งขึ้นมาจากกฎหมายของรัฐมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองที่มีอำนาจอิสระของตัวเอง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นดังกล่าวจะมีรูปแบบและอำนาจหน้าที่ประการใดบ้างจะกำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐอย่างแน่ชัด

ลิขิต ชีรเวคิน ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระ และได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศมิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตย

จากความหมายการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐได้กระจายอำนาจการบริหารภายในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลและดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นเอง แต่อยู่บนพื้นฐานของการบริหารที่ไม่ใช่รัฐอิสระ ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลจากรัฐบาลกลางอยู่ โดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้เลือกผู้นำในพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นการสนับสนุนให้บุคคลผู้อยู่ในท้องถิ่นรู้จักปัญหาได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด

1.2 ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Government) เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้นๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญจึง ดังนี้ (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2526: 8 ; ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2518: 3-4 ; อุทัย หิรัญโต, 2523: 4, 22-23 ; ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 16-18)

1.2.1 มีสถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เช่น ประเทศไทยมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

1.2.2 มีพื้นที่และระดับ (Area and Levels) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองแน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชนประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง 3 ปี ไม่รวมเงินอุดหนุนจํานวนประชากร และขนาดพื้นที่

1.2.3 มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ (Devolution of Power and Function) การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากขึ้นขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

1.2.4 มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคลโดยแยกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

1.2.5 มีการเลือกตั้ง (Election) การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้มีสิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองประชาชน (Political Participation)

1.2.6 มีอำนาจอิสระ (Autonomy) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถที่จะกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้อุบายพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

1.2.7 มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

1.2.8 มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

1.3 หน้าที่รับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

ถึงแม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะสามารถแก้ไขปัญหาและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากกว่าการปกครองโดยรัฐบาลกลางก็ตาม แต่การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานท้องถิ่นให้เหมาะสมกับความสามารถและความของท้องถิ่นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้ากำหนดหน้าที่รับผิดชอบมากเกินไปอาจทำให้การปกครองของท้องถิ่นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ฉะนั้นเพื่อให้การกำหนดรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ 1) กำลังเงิน 2) กำลังคนและความสามารถของเครื่องมือเครื่องใช้ และ 3) ประโยชน์ของท้องถิ่น (ประธาน คงฤทธิศึกษากร, 2526: 67–68) สำหรับการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ 1) บัญญัติไว้ในกฎหมายอันเป็นการทั่วไป เพื่อให้ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบเหมือนกัน 2) บัญญัติไว้ในกฎหมายอันเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่น เช่น การตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2537 ได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครไว้เป็นการเฉพาะเจาะจง (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 19) ส่วนขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นพอสรุปได้ ดังนี้ 1) งานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น (Environmental Service and Convenience or Communicable Service) เช่น พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โบราณสถานของท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การก่อสร้างถนน การก่อสร้างสะพาน การจัดสวนสาธารณะ และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น 2) งานเกี่ยวกับการป้องกันภัยและรักษาความปลอดภัย (Protective Service) เช่น งานตำรวจและงานดับเพลิง เป็นต้น 3) งานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม (Social Welfare Service) เช่น การจัดให้มีหน่วยสาธารณสุข การจัดให้มีศูนย์เยาวชน การจัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็ก คนชรา และคนพิการ การจัดให้มีห้องสมุดสำหรับประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น 4) งานเกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น (The Trading or Commercial Service) งานประเภทนี้เป็นกิจการที่ให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งถ้าหากปล่อยให้เอกชนเข้ามาดำเนินการอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร เช่น การจัดตั้งสถานชานูบาล การจัดตลาด การจัดบริการเดินรถและกิจการต่างๆ ที่มีรายได้ เป็นต้น (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 18–19 ; อ้างอิงจาก Warren, n. d.)

1.4 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1.4.1 การปกครองท้องถิ่นทำให้มีการพัฒนาทางการเมือง

เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่มีการกระจายอำนาจทั้งทางการเมืองและการบริหารให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ดังนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงได้มีโอกาสเรียนรู้และมีความเข้าใจในระบบการเมือง รู้ถึงการเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและการรวมกลุ่มผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการแสดงออกของประชาชนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเดินขบวน (demonstration) การนั่งประท้วง (sit – in) (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2526 : 8 ; อ้างอิงจาก Cummings & Wise. N. d. ; ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539 : 20) อันจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจถึงระบบการปกครองตนเอง เข้าใจถึงหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เข้าใจถึงคุณค่าของการควบคุมโดยประชาชน (popular control) ในที่สุดก็จะทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองได้ (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2526: 10 – 11)

1.4.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้มีการพัฒนาประชาธิปไตย

เนื่องจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีความใกล้ชิดและมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงสามารถดึงดูดความสนใจของประชาชนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมืองหลายอย่างที่ชักนำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เช่น การเลือกตั้งทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น และการต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมืองซึ่งถือเป็นการเรียนรู้การปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยให้มีความรอบรู้อย่างแจ่มแจ้งทางการเมือง (Political maturity) อันจะนำไปสู่การสร้างประชาธิปไตยในระดับชาติให้มั่นคงต่อไป (ธงชัย วงษ์เหรียญทอง, 2520 ; ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 21–22) ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรากแก้วของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (อุทัย หิรัญโต, 2523: 6) และเป็นสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยให้กับประชาชน (school of democracy) (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2526: 11) ซึ่งเกิดการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้

1.4.3 การปกครองท้องถิ่นทำให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

เนื่องจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองตั้งแต่การกำหนดนโยบายและการควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายที่ท้องถิ่นต้องการ ซึ่งโดยทั่วไปทุกท้องถิ่นต่างก็มีความต้องการที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้ท้องถิ่นของตนเองมีความเจริญก้าวหน้า มีฐานะเศรษฐกิจที่ดีมีความเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบาย ดังนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงมีภารกิจที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2526: 10 ; อ้างอิงจาก Lewis. N. d.)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองระดับรองของรัฐ ซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครองทั้งทางการเมืองและทางการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง สามารถกำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเอง ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้นๆ จะเห็นได้ว่า การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายมีฐานะเป็นนิติบุคคลคณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจอิสระจากรัฐบาลกลางในการกำหนดนโยบายและการบริหารของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ มีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน มีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่น มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน และมีงบประมาณ รายได้ ทรัพย์สินและบุคลากรของตนเอง ดังนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่นจนทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นเป้าหมายสำคัญที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องบรรลุให้เป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นตามหลักการปกครองท้องถิ่นจะมีภารกิจและหน้าที่หลัก คือ การแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้า มีฐานะเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบาย ฉะนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องกำหนดนโยบายให้ตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่นและบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายที่วางไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง เมื่อเป็นเช่นนี้การปกครองท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับความศรัทธาจากประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น อุทัย หิรัญโต (2523: 6) กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็ง จะทำให้

ประชาชนมีความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อท้องถิ่น ประชาชนจะรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้เสีย ต่อถิ่นอาศัย อันจะสร้างสรรค์พลเมืองที่รับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วยเหตุนี้การปกครองท้องถิ่นทุกรูปแบบ จึงจำเป็นจะต้องมีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายความว่ารวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

2. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการพัฒนา ทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหา โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจ และปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Erwin 1976: 36 (อ้างในวันเพ็ญ วอแกง, 2534: 14) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527: 6-7) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นกระบวนการที่รัฐให้การส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องที่กำหนดไว้

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527: 2) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่ประชาชนชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมของสังคมได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจ การกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

สุพรรณิ ไชยอาพร และสนิทิ สมัครการ (2542: 37-38) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมแท้จริงของประชาชนในการพัฒนาสังคม 3 ประการ คือ

- 1) ร่วมรับผลประโยชน์
- 2) ร่วมบริจาคหรือเข้ามามีส่วนร่วม
- 3) ร่วมในการตัดสินใจ

นรินทร์ จงวุฒิเวศน์ (2527: 189) ได้กล่าวว่าลักษณะการมีส่วนร่วม มีหลายระดับ ดังนี้

- 1) เป็นสมาชิก
- 2) เป็นสมาชิกเข้าร่วมประชุม
- 3) เป็นสมาชิกที่บริจาคเงิน
- 4) เป็นกรรมการ
- 5) เป็นประธานกรรมการ
- 6) สมาชิกผู้นั้นทำอะไรระหว่างประชุม
- 7) สมาชิกผู้นั้นเล่นบทบาทอะไรในที่ประชุม

สุชาดา จักรพิสูทธิ์ (อ้างถึงในธีระวุฒิ สุจิตจรุการ, 2551: 32-34) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากเป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
- 2) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
- 3) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
- 4) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสน่หา

การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับชีวิตทางสังคม ซึ่งการเร้าให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

- 1) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างๆ
- 2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้
- 3) การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และแหล่งที่มา

ของข่าวสาร

โกวิท พวงงาม (ออนไลน์, 2555) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ก็คือ การทำให้ทุกคนรู้สึกมีความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ยิ่งในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นการที่จะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยนั้นก็คือว่า เป็นเป้าหมายสูงสุดแล้ว” ความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนหนึ่งมาจากประชาชน องค์กร

กลุ่มในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนเขารู้สึกว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของทุกคน” เพราะทุกๆ คนมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการปฏิบัติ ร่วมติดตาม ประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ ประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชน ในเขตชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีจิตสำนึก โดยรู้สึกว่าจะต้องร่วมกันสร้างสรรค์ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยมีใจสมัครหรืออาสาสมัครเข้ามีส่วนร่วม และที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ตลอดจนเมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร (กทม.) จะต้องเปิดโอกาสเปิดใจกว้างร่วมกันสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้ประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชน ได้เป็นส่วนหนึ่งในความเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไทยด้วยจิตสำนึกร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และการสร้างอนาคตของชุมชน : ถือว่า “สำคัญ” และเป็น “หัวใจกระบวนการมีส่วนร่วม” ความรู้สึกร่วมและความผูกพันร่วมของประชาชนสมาชิกกลุ่มและสมาชิกองค์กรในชุมชนระดับท้องถิ่น ซึ่งมีจิตสำนึกที่ต้องการจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกันตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและแนวทางการพัฒนาของชุมชนเพื่อประโยชน์โดยรวมของชุมชนในฐานะที่เป็นพลเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การรวมตัวของกลุ่มองค์กรในชุมชนที่มีลักษณะเป็นภาคี ทั้งภาคราชการ องค์กร พัฒนาเอกชน นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้านและกลุ่มต่างๆ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ทุกคนทุกส่วนได้เข้ามาระดมความคิด (ร่วมกันคิด) ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ติดตามผล และร่วมกันรับผลประโยชน์ ในการพัฒนา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจะรวมอำนาจในการพัฒนาเพียงฝ่ายเดียวย่อมไม่สามารถสร้างอนาคตของท้องถิ่นได้ และในทำนองเดียวกันก็ไม่สามารถสร้างความรู้สึกที่จะให้ทุกคน ทุกกลุ่มองค์กร ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นย่อมจะเกิดขึ้นได้ยากลำบาก จนในที่สุดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะถูกคนในชุมชนมองว่าเป็นแหล่งผูกขาดหรือเป็นแหล่งแสวงหาผลประโยชน์ของคนในชุมชนเพียงไม่กี่กลุ่มไปเพราะฉะนั้น วิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์ใหม่ของผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ควรจะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ความรู้สึกร่วมเปิดเวทีเพื่อระดมความคิด เพื่อสร้างอนาคตร่วมกัน (วิสัยทัศน์ท้องถิ่น) คติยุทธศาสตร์ คัดแผนงานและกิจกรรมในการพัฒนาร่วมกันของคนทุกกลุ่ม ทุกองค์กรในท้องถิ่น โดยเฉพาะการหาวิธีการให้กลุ่มองค์กรในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น สร้างวัฒนธรรมร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติวางแผนพัฒนาท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น โดยการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ต้องการที่จะเสนอหรือสร้างวัฒนธรรมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีโจทย์ว่าทำอะไรที่จะให้การดำเนินงาน โครงการกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น ที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นที่พึงประสงค์ของทุกฝ่ายและสามารถ เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพในบรรยากาศของการสมานฉันท์ ด้วยจิตสำนึกร่วมและอุดมการณ์ร่วมกันของกลุ่มคนในชุมชนหลากหลายกลุ่มที่จะพัฒนาชุมชนพื้นที่ท้องถิ่น โดยรวม มิใช่การเอาชนะต่อรองเพื่อแก่งแย่งผลประโยชน์หรือการเอาชนะซึ่งกันและกันของกลุ่มคนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในชุมชน

1) การร่วมคิด

(1) การร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ของท้องถิ่นกลุ่มองค์กรในท้องถิ่น ร่วมคิดว่าภาพความสำเร็จของท้องถิ่น ที่ควรจะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้อุปสงค์พื้นฐานของท้องถิ่น ภายใต้อิทธิพลการพัฒนาประเทศของโลก การจัดให้มีกิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์จะช่วยให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติ งานพัฒนาท้องถิ่น เพราะการสร้างวิสัยทัศน์ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สาธารณสุข การศึกษา จะทำให้คนเห็นปัญหาของท้องถิ่น เห็นความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหาเห็นความจำเป็นที่ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาการร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เปรียบเสมือนการตั้งปณิธานร่วมกันว่า เราต้องการให้เกิดอะไรขึ้นบ้างในท้องถิ่น ขณะนี้ท้องถิ่น ของเราอยู่ในระดับใด จะก้าวไปสู่ความฝันตามวิสัยทัศน์ต้องทำอะไรบ้าง

(2) การร่วมคิดวางยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ที่จะทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งของคนในชุมชนจะมียุทธศาสตร์อย่างใดบ้างยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการทำงานให้ได้ผลตามความต้องการที่กำหนด ซึ่งมีด้วยกันหลากหลายวิธี แต่วิธีใดจะดีที่สุดการคิดยุทธศาสตร์ว่าทำอะไร คนจึงจะเกิดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาท้องถิ่นกัน ได้อย่างยั่งยืน จะทำอะไรให้เกิดกิจกรรมที่ปฏิบัติด้วยกันระหว่างองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น ตรงนี้ต้องมาคิดร่วมกันเช่นเดียวกับการคิดวิสัยทัศน์

2) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน

หลังจากได้คิดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาไปถึงวิสัยทัศน์กำหนดร่วมกันไว้แล้วนั้น จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันของคนในองค์กรต่างๆ ที่รวมกลุ่มกันขึ้นในแผนการดำเนินงานนั้นอาจจะมีโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อเป็นการแก้ปัญหาของท้องถิ่น เป็นการพัฒนาเพื่ออนาคตการวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาชนท้องถิ่น เพราะในแผนจะระบุว่ากิจกรรมใดบ้างที่ต้องปฏิบัติ ใครเป็นผู้รับผิดชอบ ใช้งบประมาณหรือทรัพยากรอะไรจากที่ใด ปฏิบัติในช่วงเวลาใด การคิดวางแผนร่วมกันเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแต่ต้น การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนจึงจะเป็นไปได้อย่างดี การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาคมท้องถิ่น เพราะจะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่คิดร่วมกัน มีกระบวนการติดตามผล ประเมินผล

การทำงานของกลุ่มประชาคมท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้รู้ว่าปัญหาการทำงานกลุ่มอยู่ที่ใด ควรแก้ไขอย่างไร จะทำให้ประชาคมท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้เกิดการพัฒนาของท้องถิ่น

3) ร่วมปฏิบัติ

เป็นการรวมคนในกลุ่มต่างๆ ให้ทำงานร่วมกันตามแผนที่วางไว้ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหาของท้องถิ่นเกิดขึ้นร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกันเช่นนี้เป็นไปตามภารกิจของแต่ละองค์กร รับผิดชอบตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้ เช่น ถ้าเป็นการพัฒนาด้านการศึกษา อาจจะเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในเวลาปกติ หรือการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย จะต้องดำเนินการในเรื่องการจากสิ่งที่ใกล้ตัวในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้คนรักท้องถิ่น มีจิตสำนึกร่วมกัน มีความรักท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นที่จะร่วมกันพัฒนาเป็นคนดีของสังคม และการปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรอื่น ไม่ว่าจะเป็น วัด สถานพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ

4) ร่วมติดตามผล ประเมินผล

การติดตามผลประเมินผลการดำเนินงานที่กลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้นจะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ทราบปัญหาอุปสรรค เพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา จะทำให้ประชาคมท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาของท้องถิ่น

5) ร่วมรับประโยชน์

ผลจากการที่ทุกคน ทุกองค์กร ได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป หากได้มีการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ ย่อมไม่ยากที่จะเกิดประชาคมท้องถิ่นแต่สิ่งที่ยาก คือทำอย่างไรให้เกิดกิจกรรมการรวมกลุ่มกันขององค์กรต่างๆ ให้ได้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างประชาคมท้องถิ่นความสำเร็จของการรวมกลุ่มอย่างหนึ่ง คือ การที่คนเสียผลประโยชน์ร่วมกันจะรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหานั้น ฉะนั้น จึงควรเริ่มต้นด้วยการจัดกิจกรรมให้คนในท้องถิ่น เห็นว่าจะเสียผลประโยชน์หากไม่รวมตัวกัน จึงต้องสร้างประเด็นมากๆ เพื่อให้คนเห็นว่าจำเป็นที่ต้องรีบแก้ไข

สรุปว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่ม องค์กรชุมชน ถือเป็นสิ่งท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการค้นหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ เช่น การระดมความคิด สถิติปัญหาของคนในชุมชนหลายๆ ฝ่าย ทั้งกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการร่วมสร้างชุมชนน่าอยู่ หรือเมืองน่าอยู่ร่วมกัน

ตลอดจนร่วมกันตรวจสอบกระบวนการการทำงาน เป็นต้น โดยเฉพาะการทำให้ภาคประชาคมท้องถิ่น ภาคพลเมือง เข้ามามีส่วนร่วม จะยิ่งนับเป็นการเมืองและการปกครองท้องถิ่นของพลเมืองภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน

3.1 ความหมายของการวางแผน

คำว่า “การวางแผน” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านทั้งนักวิชาการชาวไทยและต่างประเทศ แต่ในที่นี้จะขอนำแนวความคิดของนักวิชาการบางท่านมากล่าวอ้างถึง ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2535: 89) การวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goals) ที่กำหนดไว้

กรมการปกครอง (2539: 4) การวางแผน ได้แก่ การเตรียมการในเบื้องต้น กล่าวคือเป็นการเขียนโครงการเพื่อขออนุมัติจัดทำแผน การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆ รวมถึงการจัดสำนักงานหรือห้องปฏิบัติการ (Operation Room) เมื่อได้เตรียมการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและอื่นๆ จนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการอนุมัติแผน ซึ่งผลที่ได้ออกมา (Output) เป็นเอกสารแผน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 3-4) การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ โดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงต้องทำ (Why) ใครบ้างที่ผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำกันที่ไหนบ้าง (Where) และจะกระทำกันอย่างไร (How)

เฮช.จี.ฮิกส์ (H.G. Hicks, 1974: 248, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2541: 4) อธิบายว่าการวางแผนเป็นหน้าที่ทางการบริหารประการแรกที่ทำเพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะการที่จะวางแผนได้สำเร็จผลนั้นจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ตัวเลข ข้อมูลจากอดีต การตัดสินใจในปัจจุบันและทำการประเมินผลในอนาคตด้วย

ฟริมอนต์ อี คาสต์ และเจมส์ อี โรเซนวิก (Fremont E. Kast & James E. Rosenzweig, 1972: 148, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2541: 3) อธิบายว่าการวางแผน คือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการและวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

ฮาร์โรลด์ คูนต์ และซีริล โอดอนเนลล์ (Harold Koontz & Cyril O'Donnell, 1973: 348, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2541: 3) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใดและใครเป็นผู้กระทำ การวางแผนเป็นสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคต ตามที่ต้องการและทำให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นตามต้องการ

เฮอริเบิร์ต เอ ไชมอน และ โดแนลด์ ดับเบิลยู สมิทเบอร์ก (Herbert A. Simon & Donald W. Smithburg, 1975: 358, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2541: 4) อธิบายว่าการวางแผนคือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอในอนาคตในเรื่องการประเมินข้อเสนอต่างๆ ที่มีให้เลือกเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุตามความสำเร็จของข้อเสนออื่นๆ การวางแผนเป็นเรื่องของความคิดที่มีเหตุผลและมีการควบคุมให้ดำเนินการด้วย

จากความหมายของคำว่า การวางแผนที่ได้อ้างถึงดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการพิจารณาและตัดสินใจสำหรับการกระทำไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต โดยมีขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนที่ต้องการมีการกำหนดว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด และใครเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการและวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความหมายของแผน

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายของแผนไว้ จะนำขอแนวคิดของนักวิชาการบางท่าน คือ

กมล สงวัฒนา (2534: 11) สรุปได้ว่า แผนเป็นสิ่งที่ได้มีการกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความมุ่งหวัง การคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคตและเป็นลักษณะสถิต (Static)

กรมการปกครอง (2539: 6) แผน คือ เอกสารที่ระบุถึงกิจกรรมและวิธีการที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินการนั้นๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 4-5) แผน คือ ข้อกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปดำเนินการในอนาคต

จากการที่ได้ศึกษาทำให้ความหมายของนักวิชาการหลายท่านดังกล่าว ผู้ศึกษาสรุปได้ว่าแผน หมายถึง แนวทางการปฏิบัติที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าชี้ให้เห็นถึงความมุ่งหวัง การคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคตเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหวัง หรือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด การวางแผนถือได้ว่าเป็นกิจกรรมขั้นตอนแรกของการบริหาร และเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายด้วยวิธีที่ดีที่สุด ในภาวะปัจจุบันสังคมมีแต่ความยุ่งยากซับซ้อนยากที่มนุษย์จะตัดสินใจ

กระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยวิธีการพิจารณาอย่างผิวเผิน เพราะตัวแปรที่เข้ามามีส่วนกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของกิจกรรมต่างๆ นั้นมีมากมาย จำเป็นที่จะต้องใช้หลักวิชาเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์จัดระเบียบของตัวแปรทั้งหลาย และพยายามมองสู่ทางความเป็นไปได้ในอนาคตให้กระจ่างชัดขึ้น ก็คือ “การวางแผน”

3.3 ความสำคัญของการวางแผน

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความสำคัญของการวางแผนไว้ จะขอนำแนวคิดของนักวิชาการ คือ

ประทุม รอดประเสริฐ (2533: 95) การวางแผนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในสาระสำคัญ ดังนี้

1) โดยที่ทรัพยากรซึ่งใช้ในการดำเนินงานมักมีจำนวนมาก ดังนั้น การวางแผนจะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

2) โดยที่การวางแผนเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในอนาคต ฉะนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริงและถูกต้อง นอกจากนี้จะทำให้ดำเนินงานบรรลุถึงเป้าหมายแล้วยังจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามแผนหรือผู้บริหารองค์การสามารถคาดเดาเหตุการณ์ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแล้วสามารถปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือสภาวะและการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามแผนต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์

3) โดยที่องค์กรหนึ่งๆ ย่อมจะประกอบด้วยองค์การย่อยเป็นจำนวนมากบ้างน้อยบ้างและองค์การย่อยเหล่านั้นย่อมจะมีภาระหน้าที่และแผนงานในการดำเนินงานของตนเอง ฉะนั้นการวางแผนรวมย่อมช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างองค์การย่อยเหล่านั้นให้ดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของตน เพื่อจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เดียวกันซึ่งจะเป็นการเกื้อหนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน และช่วยควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

4) การวางแผนจะช่วยพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้าและสามารถคงอยู่ได้ในสังคม โดยสามารถสนองความต้องการของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพตามภาระผูกพันที่องค์กรมีต่อสังคมนั้น

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ ดังนี้

1) การวางแผนเป็นหน้าที่อันดับแรกของผู้บริหาร นักวิชาการหลายคนกล่าวถึงหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร เช่น ลินดัลล์ เออร์วิก (Lyndall Urwick) และลูเทอร์ กุลิก (Luther Gulick) ได้กล่าวถึงหน้าที่บริหารที่เรียกว่าพอสคอร์บ (POSDCORB) และเฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) กล่าวว่า การบริหารจะต้องทำสิ่งต่อไปนี้ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงานและการควบคุม นอกจากนี้ นิวแมนและรัมเบอร์ รวมทั้ง ฮาร์โรลด์ คูนด์และซีริล โอคอนเนลล์ ก็ได้อธิบายถึงหน้าที่

ของผู้บริหาร ไว้ทำนองเดียวกันและเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ การให้หน้าที่ทางการวางแผนเป็นอันดับหนึ่ง จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่าในทางวิชาการนั้น ยอมรับการวางแผนว่าสำคัญมาก

2) การวางแผนและแผนเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติตามแผนสามารถศึกษาเรียนรู้วิธีการขั้นตอนและกระบวนการทำงานได้จากแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ดังนั้น จึงช่วยให้การทำงานของเขามีความเป็นไปได้มาก ทั้งเป็นที่เชื่อว่าจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานด้วยแผนจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงานและองค์กร

3) แผนและการวางแผนเป็นตัวกำหนดทิศทางและความรู้สึกในเรื่องของความมุ่งหมายสำหรับองค์กรให้ผู้ปฏิบัติทุกคนได้รู้ นอกจากนี้ แผนยังเป็นกรอบสำหรับการตัดสินใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้อย่างดี จึงสามารถป้องกันมิให้มีการตัดสินใจแบบเพื่อแก้ปัญหาแต่ละครั้งไปเท่านั้นด้วย

4) แผนและการวางแผนจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมองไปในอนาคตและเห็นโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์หรือกระทำการต่างๆ ให้สำเร็จตามมุ่งหมายได้ ทั้งยังทำให้มองเห็นปัญหาอุปสรรคและภัยคุกคามต่างๆ เพื่อจะได้หาทางป้องกัน ตลอดจนการลดภาวะความเสี่ยงต่างๆ

5) การตัดสินใจที่มีเหตุผลในการวางแผนนั้นจะมีการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีเวลาพอที่จะใช้หลักทฤษฎีแนวความคิดและหลักการประกอบกับตัวเลข สถิติและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาตัดสินใจ จึงทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีเหตุมีผลและเป็นประโยชน์ตามต้องการหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น คุณต์และเนลล์กล่าวว่า “ถ้าการวางแผนมีความสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานอย่างรัดกุมในอนาคตและเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในระยะยาวข้างหน้า ทั้งยังช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องด้วย”

6) การวางแผนเป็นเรื่องการเตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้า เมื่อมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายความต้องการแล้ว กิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องกระทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบังเกิดผลตามเป้าหมายนั้นๆ จะต้องได้รับการพิจารณาและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนการกระทำ ทรัพยากรที่ต้องใช้ เวลาสถานที่และการควบคุมดูแลการทำงานต่างๆ ทั้งหมดจะต้องมีการพิจารณา ทดลองและทดสอบอย่างละเอียดถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้แผนมีความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วจึงนำไปปฏิบัติ ดังนั้นสาระสำคัญดังกล่าวเกี่ยวกับการวางแผนจึงเป็นเครื่องประกันความเป็นไปได้ของการทำงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

7) การวางแผนมีส่วนช่วยให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ได้มากเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอตามธรรมชาติ เมื่อมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น มนุษย์มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปตามความต้องการมากขึ้น การวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์อาศัยเพื่อใช้ในการเตรียมการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในอนาคต และทำให้

การเปลี่ยนแปลงมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “การวางแผนเปรียบเสมือนยานพาหนะที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ” นอกจากการวางแผนจะมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังมีบทบาทช่วยให้การกระทำต่างๆ เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานและสัมพันธ์กันเป็นระบบอีกด้วย

8) การวางแผนเป็นตัวนำในการพัฒนา ตามหลักการวางแผนขั้นแรกจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หลักของการตัดสินใจในทุกเรื่องที่จะกระทำต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการตัดสินใจใดๆ ที่เกี่ยวข้องก็เพื่อที่จะทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ เพราะการกำหนดวัตถุประสงค์แล้วจะต้องมีการกระทำเพื่อให้เกิดผล ดังนั้น การวางแผนย่อมหมายถึงการมีวัตถุประสงค์ มีเป้าหมาย มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล มีการกระทำตามแผนและให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ ได้

กรมการปกครอง (2543: 6-7) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการวางแผนในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าแผนพัฒนาท้องถิ่น ถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหา/ความต้องการ ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในขณะเดียวกันด้วย

3.4 ประโยชน์ของการวางแผน

ประทุม รอดประเสริฐ (2533: 104) การวางแผนมีคุณประโยชน์หรือข้อดีต่อการบริหารงานหลายประการ ดังนี้

- 1) การวางแผนสามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและโอกาสที่ปัญหาเหล่านั้นจะเกิดขึ้น
- 2) การวางแผนสามารถปรับปรุงแก้ไขกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรหรือหน่วยงานให้ดีขึ้น
- 3) การวางแผนสามารถชี้เฉพาะให้เห็นถึงทิศทาง ค่านิยมและวัตถุประสงค์ในอนาคตของหน่วยงาน
- 4) การวางแผนสามารถช่วยให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละหน่วยงานปรับเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 5) การวางแผนสามารถช่วยผู้บริหารให้มีความมั่นใจในอันที่จะนำความอยู่รอดปลอดภัยมาสู่องค์กรและหน่วยงาน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 10-11) ระบุถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้หลายประการ ดังนี้

1) การป้องกันมิให้เกิดปัญหาในอนาคตประโยชน์สำคัญยิ่งของแผนการวางแผน ได้แก่ การป้องกันมิให้ปัญหาสำคัญๆ เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ การจะใช้ประโยชน์ด้านนี้ของแผนได้มากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการพิจารณาถึงสภาพหรือสถานะของเหตุการณ์ในอนาคตและอาจต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการทำนายเหตุการณ์ในอนาคตด้วย ฉะนั้น ถ้าคาดคิดว่าเหตุการณ์ใดที่ไม่พึงประสงค์หรือจะเป็นปัญหาการวางแผนป้องกันไว้ก่อนอาจช่วยได้ทั้งหมดหรืออาจลดความรุนแรงของปัญหาลงได้บ้าง

2) การทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจ การวางแผนและแผนจะเป็นหลักหรือแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการตัดสินใจและการปฏิบัติงานรวมทั้งผลงานที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติตามแผนสามารถศึกษาหาความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้จากแผนล่วงหน้าก่อนการกระทำจะเกิดขึ้น จะต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำที่ไหน ทำเมื่อใดและใครบ้างจะเป็นผู้ร่วมทำงาน ตลอดจนจะใช้เครื่องมือขนาดไหน ประเภทใด เป็นต้น จึงทำให้ผู้ทำงานเกิดความมั่นใจและแน่ใจว่าสิ่งที่เขาจะทำนั้นจะต้องสำเร็จและเขาต้องทำได้

3) การทำให้งานมีความเป็นไปได้ การทำงานให้สำเร็จเป็นสิ่งที่คุณปฏิบัติทั้งหลายตระหนักและหวาดกลัว ทั้งนี้ เพราะการคิดกับการกระทำนั้นมีความยากง่ายแตกต่างกันมาก โดยทั่วไปแล้วการกระทำจะยากกว่าการคิดหรือกล้าแบบผู้บริหาร ก็คือการปฏิบัติตามแผนนั้นมีความยากลำบากมากกว่าการวางแผนมากมายหลายเท่า ดังนั้น การวางแผนเท่านั้นที่จะช่วยทำให้การกระทำมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น และจะต้องเป็นไปอย่างมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นระบบทุกส่วนทุกด้าน โดยอาศัยการประสานงานร่วมมือกัน ซึ่งสามารถรู้ล่วงหน้าจากแผน

4) การวางแผนก่อให้เกิดการประหยัด การวางแผนมีส่วนทำให้การเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดก่อนจะนำไปใช้ อาจมีการทดลองประเมินผลและทดสอบผลดีผลเสียแล้ว รวมทั้งวิธีการและขั้นตอนอื่นๆ ของการวางแผน พอจะกล่าวได้ว่าทำให้เกิดการประหยัดทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางบุคคล เงิน วัสดุและเวลา ซึ่งมักจะมีการใช้อย่างเหมาะสมพอดีหรือได้สัดส่วนกับผลงานที่กำหนด

5) ก่อให้เกิดความสะดวกและง่ายในการบริหาร เนื่องจากการวางแผนมีส่วนทำให้การทำงานเป็นระบบ จึงก่อให้เกิดความสะดวกและง่ายในการควบคุมการทำงาน มีความร่วมมือกัน มีการประสานงานกันและมีการทำงานที่สอดคล้องสัมพันธ์กันทุกส่วนด้วย

6) ป้องกันปัญหาทางด้านโครงสร้างและบริหาร เมื่อมีการวางแผนย่อมบอกได้ว่าเป็นการเริ่มต้นงานได้ดี การปฏิบัติงานจะเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดองค์การการแบ่งงานกันทำตามความรู้เฉพาะด้านและตามความสามารถของแต่ละบุคคลจึงเป็นการป้องกันปัญหาทางด้านบริหารบางประการ กล่าวคือ การทำงานซ้ำซ้อนกันโดยไม่จำเป็น การแข่งขันกันทำระหว่างหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

7) ขวัญกำลังใจและความรับผิดชอบสูง การมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน การแบ่งงานอย่างถูกต้อง การประสานงานกันในระดับการวางแผนมีส่วนทำให้ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามแผนมีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งงานที่จะต้องทำ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ทำงานมีขวัญและกำลังใจ ตลอดจนความมั่นใจในการทำงานให้สำเร็จได้ดีขึ้น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2546: 3-4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ ดังนี้

1) บรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of Objectives) การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดหมายปลายทางเพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความแจ่มชัดก็จะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

2) ประหยัด (Economical Operation) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานในฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินการมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่างๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าเป็นลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์การ

3) ลดความไม่แน่นอน (Reduction of Uncertainty) การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคต เพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้วทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตและได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

4) เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basis of Control) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้นทั้งนี้เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีกรวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม กล่าวได้ว่าแผนกำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

5) ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Encourages Innovation and Creativity) การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม กล่าวได้ว่าแผนกำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

6) พัฒนาแรงจูงใจ (Improves Motivation) ระบบการวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหารและยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนงานเพราะเขารู้อย่างชัดเจนว่าองค์การคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง นอกจากนี้ การวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

7) พัฒนาการแข่งขัน (Improves Competitive Strength) การวางแผนที่มีประสิทธิภาพทำให้องค์การแข่งขันกันมากกว่าองค์การที่ไม่มีการวางแผนหรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงาน เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

8) ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่างๆ ขององค์การเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์การ

3.5 องค์ประกอบของแผน

จอห์น บี ไมเนอร์ (John B. Miner, 1970: 128, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2539: 18-19) ได้อธิบายถึงรูปแบบของแผนไว้ว่าควรประกอบด้วยข้อความและสาระ ดังนี้

- 1) ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
- 2) กลยุทธ์ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
- 3) ระบุถึงจุดมุ่งประสงค์ที่เป็นทั้งปริมาณและคุณภาพ
- 4) ระบุถึงเงื่อนไขภายในของแผนและสภาพแวดล้อมของแผนที่ต้องการเพื่อที่จะเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นไปได้และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

5) มีแผนงานที่จะทำงานให้บังเกิดผลตามต้องการ

เพรสตัน พี เลอ เบรอตัน และ เดล เอ เฮนนิ่ง (Preston P. Le Breton & Dale A. Henning, 1965: 228 - 229, อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2539: 19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนไว้ ดังนี้

- 1) ชื่อของแผน
- 2) ชื่อบุคคลที่สั่งให้ทำการวางแผน

- 3) ชื่อบุคคลที่อนุมัติแผน
- 4) ชื่อบุคคลที่ทำการวางแผน
- 5) ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของแผน
- 6) ประเด็นปัญหาที่สำคัญ
- 7) กระบวนการหรือขั้นตอนของการกระทำ
- 8) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 9) ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้
- 10) หลักฐานสนับสนุนหรือเหตุผล
- 11) วัน เดือน ปี ของการเสนออนุมัติและการปฏิบัติตามแผนและวันสิ้นสุดของ

ส่วนต่างๆ ของแผน

3.6 ประเภทของแผน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2534: 62-66) จัดแบ่งแผน โดยใช้มาตรการต่างๆ เป็นเครื่องพิจารณาแบ่งได้ ดังนี้

3.6.1 แบ่งโดยอาศัยระดับของการวางแผนในองค์การ ซึ่งแบ่งได้กว้างๆ เป็นสองระดับ คือ

1) ระดับสูง เรียกว่ากลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะใช้กันในองค์การเอกชน หรือในทางทหาร ส่วนองค์การในภาครัฐบาลมักจะใช้แผน (plan)

2) ระดับต่ำ เรียกว่ากลวิธี ซึ่งใช้กันในทางทหารกับภาคเอกชนบ้างสำหรับในองค์การของรัฐมักใช้โครงการหรืองาน (work) ในปัจจุบันนี้ภาคเอกชนก็มักจะใช้โครงการด้วยเช่นกัน

3.6.2 แบ่งโดยอาศัยเวลาในการดำเนินการตามแผน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) แผนระยะเวลา
- 2) แผนระยะปานกลาง
- 3) แผนระยะสั้น

3.6.3 แบ่งโดยอาศัยลักษณะยากง่ายในการคาดคะเนหรือพยากรณ์อนาคตของแผน ว่ามีความถูกต้องแม่นยำหรือมีความเป็นไปได้ตามที่คาดหวังมากน้อยเพียงใด การจำแนกตามแนวคิดนี้มี 3 แบบ คือ

- 1) แผนในลักษณะที่มีความแน่นอน
- 2) แผนในลักษณะที่ไม่แน่นอน
- 3) แผนในลักษณะที่มีความเสี่ยงหรือทำนายไม่ได้

3.6.4 แบ่งโดยอาศัยลักษณะการกระทำ ว่าทำเสร็จแล้วยังคงทำเช่นนั้นต่อไปอีกหรือไม่ ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

- 1) แผนใช้ครั้งเดียว หรือแผนที่ไม่กระทำซ้ำอีก มักเป็นแผนหรือโครงการพิเศษที่ทำเสร็จแล้วก็เสร็จเลยตามวัตถุประสงค์
- 2) แผนถาวร หรือแผนกระทำซ้ำอีกได้ต่อไปเรื่อยๆ มักจะเป็นงานบริการประจำวัน ซึ่งจะต้องทำซ้ำอีกเมื่อมีลูกค้ามาติดต่อส่วนมากมักจะเป็นการปฏิบัติตามแผนที่เรียกว่านโยบาย แนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น การจดทะเบียนสมรสหรือการขออนุญาตปลูกบ้าน เป็นต้น

3.6.5 แบ่งโดยอาศัยลักษณะงาน แบ่งได้ดังนี้

- 1) แผนทางด้านเศรษฐกิจ
- 2) แผนทางด้านสังคมจิตวิทยา
- 3) แผนทางการเมือง
- 4) แผนทางด้านทหาร (แผนทางด้านความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ)
- 5) แผนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 6) แผนทางด้านบริหาร

3.6.6 แบ่งโดยอาศัยขั้นตอนของการวางแผน ซึ่งมีอยู่สามขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผนและขั้นตอนการประเมินผล ดังนั้น จึงสามารถจำแนกแผนงานตามแนวคิดนี้ได้ 3 แบบ คือ

1) แผนตามวัตถุประสงค์ อันได้แก่ แผนที่แท้จริงอันเกิดขึ้นเป็นลำดับแรกว่า จะทำอะไร ทำไม่จึงต้องทำ ทำที่ไหน จะทำเมื่อใด ใครจะเป็นผู้ทำและจะทำกันอย่างไร มีรูปแบบรายละเอียดครบถ้วน รวมทั้งทรัพยากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงินงบประมาณว่าจะใช้เท่าใด เป็นต้น

2) แผนปฏิบัติการ หรืออาจจะเรียกกันหลายชื่อ กล่าวคือ แผนดำเนินการ แผนบริหาร ถ้าเป็นโครงการก็มักจะเรียกว่า การบริหารโครงการ

3) แผนการประเมินผล การประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของการวางแผน ฉะนั้น ทุกแผนและโครงการเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วจะต้องมีการประเมินทั้งการปฏิบัติงานและผลงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และมีประสิทธิภาพหรือไม่

กรมการปกครอง (2539: 24) ได้แบ่งประเภทของแผนตามระยะเวลา หรือมิติของเวลาดังต่อไปนี้

1) แผนระยะยาว (Long-term plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าประมาณ 10 ปีขึ้นไป ดังนั้น แผนชนิดนี้จึงเป็นแนวทางกว้างๆ ส่วนใหญ่เน้นเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (Transform) สภาพของระบบเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้นในระยะยาว จุดหมายและแนวทางระยะยาว ส่วนหนึ่งของแผนระยะยาวซึ่งเป็นผลมาจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากปัญหาความต้องการ นโยบายและศักยภาพของเมืองแล้วนำมากำหนดเป็นกรอบของการพัฒนาว่าเมืองควรเป็นเช่นไรในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลในเรื่องศักยภาพของเมืองจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่สุดว่าเมืองนั้นๆ ควรจะมีจุดหมายและแนวทางในระยะยาวอย่างไร เพราะศักยภาพเป็นข้อได้เปรียบของเมืองที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา

2) แผนระยะปานกลาง (Medium – term plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 3-5 ปี เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาเทศบาล แผนชนิดนี้เป็นการกำหนดวิธีการพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยการนำปัญหาความต้องการ นโยบายและศักยภาพมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการ นโยบายและพัฒนาศักยภาพตามกระบวนการของการวางแผน ซึ่งได้แยกออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ สาขาการพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาการเมืองการบริหาร สาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จากนั้นกำหนดเป็นแผนงานหลัก แผนงานย่อย (ถ้ามี) และโครงการตามลำดับ

3) แผนระยะสั้น (Short – term plan) หมายถึง แผนประจำปี (Annual Plan) มีระยะเวลาประมาณ 1 ปี ในแผนประจำปีนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณ วิธีดำเนินการ สถานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาของกิจกรรมและงานที่จะต้องทำในปีนั้นระบุไว้

3.7 ลำดับชั้นของแผน

กรมการปกครอง (2539: 24-25) โดยทั่วไปได้มีการแบ่งลำดับชั้นของแผนไว้ ดังนี้

1) แผนแม่บท (Master Plan) เป็นแนวทางหรือวิธีดำเนินงาน ซึ่งได้กำหนดไว้ก่อนหน้าส่วนใหญ่เป็นการกำหนดกรอบในการดำเนินการไว้กว้างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหารและการปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐานและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพของเมืองและความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

2) แผนสาขา (Sectoral Plan) เป็นการแบ่งสาขาการพัฒนา โดยการจัดกลุ่มของแผนงานที่มีลักษณะการพัฒนาใกล้เคียงกันไว้ในสาขาการพัฒนาเดียวกัน แบ่งออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ สาขาการพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาการเมืองการบริหาร สาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยกำหนด

วัตถุประสงค์ เป้าหมายให้สอดคล้องกับแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการ นโยบายและพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) แผนงาน (Programme) หมายถึง กลุ่มของงานหรือโครงการตั้งแต่ 2 โครงการขึ้นไป ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยที่โครงการเหล่านั้นจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องประสานกันเป็นอย่างดีและมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกันของแผนงานนั้นๆ

(1) แผนงานหลัก (Main – Programme) หมายถึง กลุ่มของแผนงานหรือโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการตามนโยบายและพัฒนาศักยภาพเดียวกัน หรือคล้ายคลึง ทั้งนี้ อาจมีการกำหนดชื่อและวัตถุประสงค์ของแผนงานหลักเพิ่มเติมก็ได้ หากพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมนั้นใหญ่พอที่จะตั้งเป็นแผนงานหลัก เช่น แผนงานหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

(2) แผนงานย่อย (Sub – Programme) เป็นแผนงานที่มีขนาดเล็กหรือย่อยลงมา เพื่อเป็นการขยายให้เห็นวัตถุประสงค์ เป้าหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในกรณีที่แผนงานหลักนั้นระบุ วัตถุประสงค์ เป้าหมายกว้างหรือใหญ่เกินไป

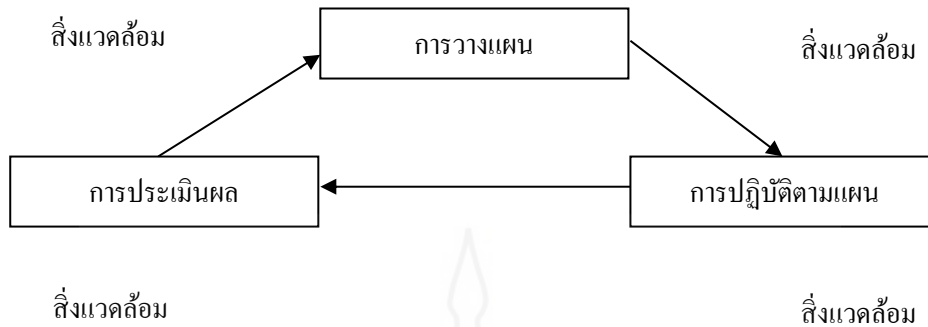
4) โครงการ (Project) หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมหรืองานที่มีความสมบูรณ์ภายในตัวของมัน กล่าวคือ มีการกำหนดถึงลักษณะ ขนาด สถานที่ ระยะเวลา งบประมาณและแนวทางที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกลมกลืนกันเพื่อให้โครงการนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

5) กิจกรรมหรืองาน (Activity or Task) ในแง่ของการวางแผนถือว่ากิจกรรมหรืองาน เป็นส่วนที่เล็กที่สุดเป็นการแสดงถึงการกระทำหรือภารกิจที่จะส่งผลให้โครงการสำเร็จลุล่วงตาม วัตถุประสงค์

3.8 กระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2534: 166–167) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการ (Process) ที่เกี่ยวข้องกับปัจจุบันและอนาคต ประกอบด้วยกิจกรรม (Activity) ที่จะต้องกระทำข้อมูล อย่างต่อเนื่องและสามารถปรับเข้ากับข้อมูลต่างๆ ทั้งที่เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และข้อมูลที่ มาจากกระบวนการและระบบอื่นๆ หรือเรียกว่าสิ่งแวดล้อมของกระบวนการ ดังนั้น การวางแผน จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและเป็นชุดของการกระทำ (Course of Action) ซึ่งจะเกิดขึ้นใน อนาคต

การวางแผนจึงประกอบด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วน คือ การวางแผน (Planning) การนำแผน ไปปฏิบัติ (Implementation) และการประเมินผลของแผน (Evaluation of Plan) และสิ่งแวดล้อมของ กระบวนการวางแผนซึ่งมีความสัมพันธ์กันเป็นวงจร

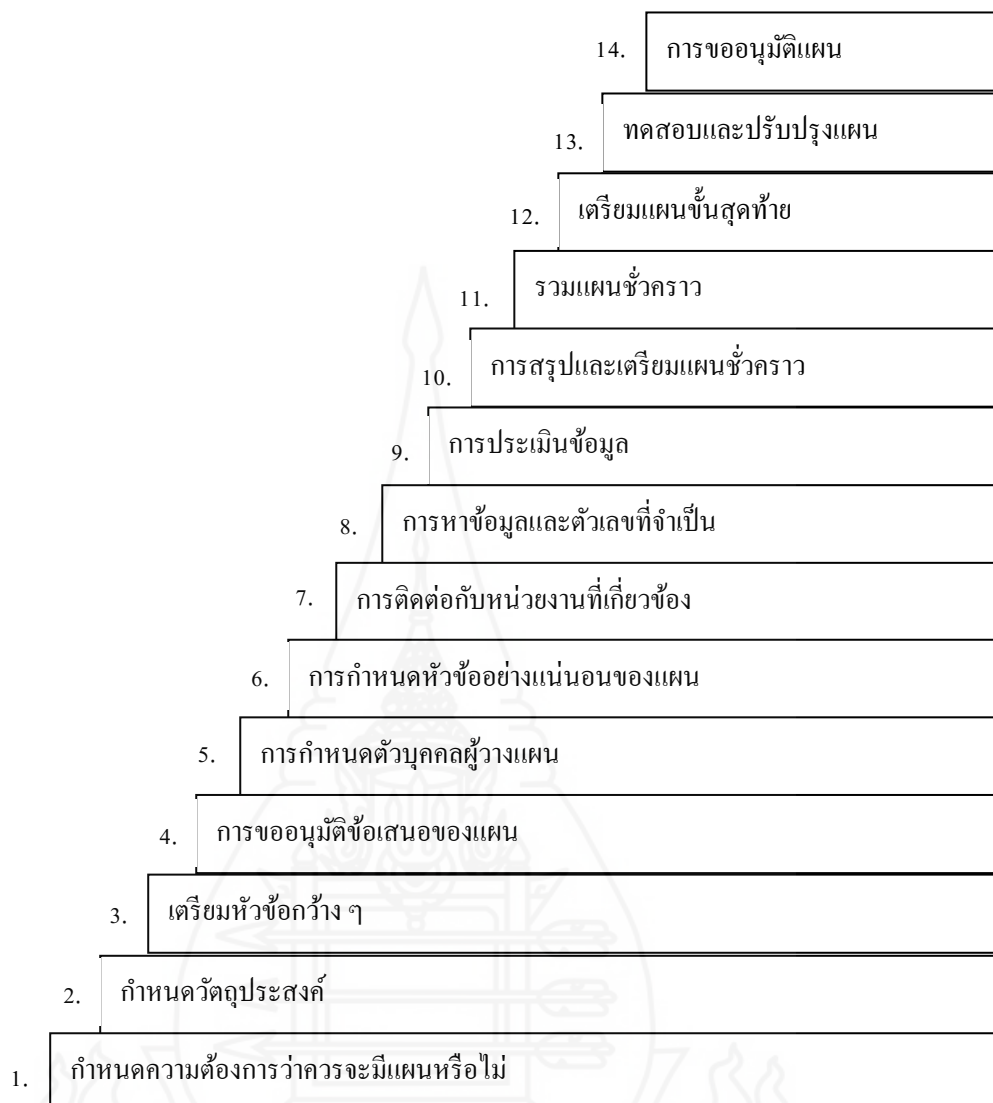
ภาพที่ 2.1 กระบวนการวางแผนตามข้อสรุปของอนันต์ เกตุวงศ์
ที่มา : อนันต์ เกตุวงศ์, 2534: 166–167

เพรสตัน พี เลอ เบรอตัน (Preston P. Le Breton, 1965: 3865-387, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2534: 168-169) ได้อธิบายถึงกระบวนการวางแผน 14 ขั้นตอน คือ

- 1) จะต้องมีความเข้าใจถึงความต้องการที่จะให้มีการวางแผน เนื่องจากงานบางประเภทไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนก็สามารถดำเนินการได้ดีกว่าการมีแผนเสียอีก ดังนั้น การวางแผนในเรื่องใดจะต้องใช้ดุลยพินิจโดยมีหลักการ เหตุผลและข้อมูลประกอบการพิจารณาพอสมควร
- 2) จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานให้แน่ชัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายหลักขององค์กรสามารถนำไปปฏิบัติได้
- 3) การเตรียมหัวข้อกว้างๆ ของแผน (Broad Outline) เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะดำเนินการวางแผน
- 4) การขออนุมัติข้อเสนอของแผน โดยต้องมีเหตุผลและหลักฐานต่างๆ ที่ใช้สนับสนุนข้อเสนอให้มีน้ำหนักเพียงพอต่อการอนุมัติ
- 5) การกำหนดตัวบุคคลผู้วางแผนและผู้รับผิดชอบ เมื่อข้อเสนอของแผนได้รับอนุมัติแล้วโดยอาจมีการตั้งคณะผู้วางแผน (Planning Staff) ขึ้น
- 6) การกำหนดหัวข้ออย่างแน่นอนของแผน เป็นการกำหนดหัวข้อรายละเอียดเพื่อเป็นหลักปฏิบัติงานประจำวัน ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การแบ่งงานกันทำ ความเข้าใจของแต่ละฝ่าย การไม่ซ้ำซ้อนการสามารถกำหนดระยะเวลาการทำงานของแต่ละฝ่าย
- 7) การติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอข้อมูลหรือชี้แจงให้บุคคลในหน่วยงานได้ทราบถึงหลักการของแผนและขอความร่วมมือด้านหนึ่งด้านใด

- 8) การหาข้อมูลและตัวเลขที่จำเป็นทั้งข้อมูลดิบและข้อมูลที่จัดทำแล้วโดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุด
- 9) การประเมินข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่ามีข้อมูลสมบูรณ์หรือไม่หากข้อมูลส่วนใดบกพร่องก็ต้องจัดหาเพิ่มเติม
- 10) การสรุปและเตรียมแผนชั่วคราวเป็นการเลือกกระบวนการโดยในการเลือกกระบวนการยึดวัตถุประสงค์เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้และตัวแปรต่างๆ
- 11) การรวมแผนชั่วคราว (Tentative Plan) เป็นการนำเอาส่วนต่างๆ ของแผนมารวมกันและถือเป็นแผนชั่วคราวหรืออาจมีการทดสอบส่วนใดส่วนหนึ่งของแผน เพื่อให้เกิดความแน่ใจในวิธีการและเครื่องใช้
- 12) การเตรียมแผนขั้นสุดท้าย เมื่อได้ทำการทดสอบแน่ใจแล้ว ผู้วางแผนสามารถเตรียมแผนสุดท้ายได้เลย ถ้าแผนนั้นประกอบด้วยแผนย่อย โครงการหรือส่วนประกอบก็ควรรวมเป็นแผนเดียว (Unified Plan)
- 13) การทดสอบปรับปรุงแผนเพื่อให้เกิดความแน่ใจและให้แผนมีความสมบูรณ์ถูกต้องมากขึ้น ถ้าพบปัญหาจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไข
- 14) การขออนุมัติแผน เมื่อเตรียมแผนมาตามขั้นตอนแล้ว แสดงว่าได้แผนที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุดแล้ว จึงนำแผนเสนอขออนุมัติต่อผู้มีอำนาจ

ภาพที่ 2.2 แผนเสนอขออนุมัติต่อผู้มีอำนาจ

ที่มา : Preston P. Le Breton, 1979: 14, อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2534: 168-169

3.9 ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน

ประชุม รอดประเสริฐ (2533: 106) ได้จำแนกข้อจำกัดของการวางแผนเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ข้อจำกัดภายนอก หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนอันเกิดจากอิทธิพลภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางการเมืองและปัญหาอันเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบ กฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา เป็นต้น

2) ข้อจำกัดภายใน หมายถึง ปัญหาอุปสรรคของการวางแผนอันเกิดจากอิทธิพลภายในองค์กรหรือเกิดจากตัวแผนเอง เช่น ปัญหาการขาดข้อมูลที่แท้จริง ปัญหาการขาดงบประมาณเพื่อการปฏิบัติตามแผน ปัญหาการจัดลำดับก่อนหลังของแผน ปัญหาการปรับแผน ปัญหาการขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการใช้แผน ปัญหาความไม่สอดคล้องของแผนในระดับต่างๆ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการประเมินผลในการใช้แผน

สยาชัย อินทรภักดี (2539: 88-89) ได้กล่าวถึงปัญหาในการวางแผนไว้หลายประเด็น แบ่งได้ ดังนี้

ก. ปัญหาด้านข้อมูล

1. มีความยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล อันเนื่องมาจากสภาพพื้นที่
2. การให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงจากแหล่งข้อมูล
3. ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทำให้การจัดเก็บล่าสมัย
4. ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ทุกด้านพร้อมๆ กันไป ทำให้ไม่เกิดความสอดคล้องของข้อมูลด้านต่างๆ
5. ไม่มีการจัดเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นระบบที่พร้อมจะใช้ประโยชน์ทันที
6. ไม่มีศูนย์กลางบริการข้อมูล (data service center) ต่างหน่วยต่างเก็บ ต่างหน่วยต่างใช้ข้อมูลจึงไม่ตรงกัน

ข. ปัญหาด้านบุคลากร

1. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน
2. บุคลากรในระดับต่างๆ ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ในการวางแผน
3. ไม่มีการวางแผนกำลังคน

ค. ปัญหาด้านงบประมาณ

1. มีการใช้งบประมาณมาเป็นตัวกำหนดการวางแผนทำให้กระบวนการวางแผนขั้นตอนต่างๆ ถูกจำกัดกรอบไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่
2. ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดทรัพยากรมาสนับสนุนกระบวนการวางแผน

ง. ปัญหาด้านการจัดองค์การ

1. การจัดระบบงานในองค์กรไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือการเกี่ยวงาน
2. ไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

3. ไม่มีการแบ่งแยกหน่วยงานฝ่ายเสนาธิการ (Staff) และฝ่ายปฏิบัติการ (Line) ทำให้ขาดหน่วยงานหลักในการวางแผน

จ. ปัญหาในการปฏิบัติตามแผน

1. การวางแผนที่เน้นทฤษฎีมากเกินไป ทำให้การปฏิบัติเกิดข้อขัดข้อง
2. การวางแผนโครงการไม่สอดคล้องกัน ทำให้การปฏิบัติขาดความเชื่อมโยง
3. การวางแผนที่ไม่มีความยืดหยุ่น ทำให้การปฏิบัติเกิดความเข้มงวดยากต่อการใช้ดุลยพินิจแก้ไขปัญหา
4. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ

5. ขาดการประสานการดำเนินงานตามแผนที่ดี

ฉ. ปัญหาในการติดตามประเมินผล

1. ขาดการอำนวยความสะดวกจากหน่วยปฏิบัติ
2. มักมีการรายงานผลเฉพาะส่วนที่ดีและพยายามปกปิดความบกพร่อง ทำให้ขาดข้อมูลที่เป็นประโยชน์
3. ผู้ติดตามประเมินผลไม่เข้าใจงานภาคสนาม ทำให้การวิเคราะห์ปัญหาไม่ถูกต้อง
4. การติดตามประเมินผลเป็นงานที่อาศัยนักวิชาการที่มีการรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งองค์การส่วนใหญ่ยังขาดนักวิชาการด้านนี้

ช. ปัญหาอื่นๆ

1. ปัญหาด้านเวลาในการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการติดตามประเมินผล ทั้งนี้เพราะกระบวนการวางแผนส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาอันจึงจะมีแผนงานและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ การมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาจึงเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ

2. ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมจึงเป็นปัญหาอุปสรรคที่พบบ่อยๆ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 11-12) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการวางแผน สรุปได้ ดังนี้

1) ข้อจำกัดเกี่ยวกับการทำนายอนาคตในการตัดสินใจแต่ละเรื่องแต่ละครั้งอาศัยตัวเลขข้อมูลมาประกอบการพิจารณาและบางครั้งหรือบ่อยครั้งที่ไม่สามารถหาข้อมูลได้ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการพยากรณ์หรือทำนาย ซึ่งย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้และยังทำนายอนาคตระยะยาวมากเท่าใดแนวโน้มจะผิดพลาดก็มักมีมากตามไปด้วย

2) ข้อจำกัดเกี่ยวกับตัวเลขและข้อมูล การตัดสินใจวางแผนส่วนใหญ่ต้องอาศัยตัวเลขสถิติและข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ถ้าผู้ตัดสินใจไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลผิดพลาด บกพร่องหรือไม่ถูกต้อง

และถ้าสมัย ย่อมทำให้การตัดสินใจและการวางแผนในเรื่องนั้นผิดพลาดบกพร่องตามไปด้วยและจะกระทบถึงแผนใหญ่ทั้งหมดด้วยไม่มากก็น้อย ดังนั้น การตัดสินใจที่ต้องใช้ข้อมูลจึงจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังและตรวจสอบให้ดีกว่า

3) แนวปฏิบัติของแผนปิดกั้นการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติ ในแต่ละแผนและโครงการ จะมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติ แนวทางหรือหลักปฏิบัติ รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานไว้ ส่วนแผนหรือโครงการใดจะกำหนดไว้อย่างละเอียดมากน้อยต่างกันเพียงใดขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้วางแผน ซึ่งนักวิชาการและนักปฏิบัติจำนวนไม่น้อยมองว่าเป็นเครื่องปิดกั้นหรือปิดโอกาสของผู้ปฏิบัติตามแผนในการใช้ดุลยพินิจที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่เขาเห็นว่ามีความถูกต้องเหมาะสมมากกว่า

4) ข้อจำกัดเกี่ยวกับค่านิยมของผู้บริหาร ผู้บริหารจำนวนหนึ่งไม่สนใจกับเหตุการณ์ในอนาคต ไม่พยายามมองไปข้างหน้าและไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง จึงไม่นิยมการวางแผนและกระทำการใดๆ ที่จะเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในอนาคตและไม่คิดที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตแต่มีจะทำงานและให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ ในปัจจุบันหรือการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า บางครั้งอาจไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงหรือหากจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็มักปิดให้เป็นหน้าที่ของผู้อื่น เป็นต้น

5) ข้อจำกัดในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมแผนระยะยาวที่มีเวลาดำเนินการมากกว่าสองปีขึ้นไปหรือแผนระยะใดก็ตามหากจะต้องนำไปปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมจะเป็นไปโดยทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม อาจกระทบถึงแผนได้และทำให้แผนนั้นใช้ไม่ได้จะทั้งหมดหรือบางส่วนของแผนแล้วแต่กรณี ปัญหาที่คือไม่อาจปฏิบัติตามแผนได้ การปรับปรุงแก้ไขแผนทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของแผนจะต้องมีขึ้น แต่ถ้าปัญหาดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในช่วงการปรับปรุงแผน จะทำให้การปฏิบัติตามแผนหยุดชะงักได้

6) ข้อจำกัดเรื่องเวลา การวางแผนเป็นงานที่ต้องใช้ทรัพยากรทั้งคน เงิน วัสดุและการจัดการที่จำเป็นอีกอย่างก็คือต้องใช้เวลา ปัญหาที่พบเห็นส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการมีเวลาน้อยไม่พอเพียงที่จะใช้ในการวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบจะด้วยเหตุผลใดก็ตามทำให้การวางแผนต้องรีบเร่งและได้แผนที่ไม่สู้จะสมบูรณ์ถูกต้อง ปัญหาต่างๆ จะตามมาในขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผน

7) ข้อจำกัดในเรื่องความรู้ความเข้าใจความสามารถและประสบการณ์ของผู้วางแผน ปัญหานี้ค่อนข้างจะกว้างและมีลักษณะต่างๆ ไป ทั้งนี้เพราะการวางแผนก็เช่นเดียวกับงานด้านอื่นที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้และประสบการณ์ในแต่ละด้านมามีส่วนร่วมในการวางแผน

ธีรวรรณ เทพักษ์ (2544: 31) กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในกระบวนการวางแผน ดังนี้

- 1) ข้อจำกัดในด้านข้อมูล อันเนื่องมาจากความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เกิดจากการจัดเก็บที่ไม่เป็นระบบหรือข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือความต้องการของประชาชน
- 2) ข้อจำกัดในด้านงบประมาณ การวางแผนต้องลงทุนทั้งทางด้านทุนทรัพย์ กำลังงาน กำลังสมองและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
- 3) ข้อจำกัดทางด้านจิตวิทยา บุคคลมักเชื่อเหตุการณ์การกระทำที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมากกว่าการกระทำเมื่อผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่งผลให้ผู้บริหารขององค์กรและบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนขาดความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและประสบการณ์ในการวางแผน
- 4) ข้อจำกัดในการปฏิบัติตามแผน บางครั้งการวางแผนก็เน้นทฤษฎีมากเกินไป ขาดความยืดหยุ่นและไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทำให้ไม่สามารถปฏิบัติจริงได้
- 5) ข้อจำกัดในเรื่องการมีส่วนร่วมจากประชาชน การกำหนดแผนงานและโครงการบ่อยครั้งไม่ประสบความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อันเนื่องมาจากการมิได้รับความร่วมมือจากประชาชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546: 4-5) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดในการวางแผน ดังนี้

- 1) การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการวางแผนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้นกลุ่มทำงานได้ข้อมูลที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือไม่ได้จะทำให้การวางแผนงานนั้นเกิดการผิดพลาด ฉะนั้นข้อมูลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงานเป็นอย่างยิ่ง
- 2) การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุกเขาจะไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ฉะนั้น ผู้วางแผนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นจะได้สามารถมองหามาตรการประเมินและติดตามแผนที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้อง
- 3) การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจจะทำให้การปฏิบัติการบางกรณีล่าช้าไปได้ แต่ก็จริงที่ว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผนอย่างพอเพียงแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะเป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนเกี่ยวข้องกับเวลาและค่าใช้จ่ายในการรวบรวมและวิเคราะห์สารสนเทศและการประเมินทางเลือกต่างๆ ดังนั้น ถ้าการจัดการไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน ไม่ยอมใช้เวลาให้พอเพียง คิดแต่เพียงว่าเสียเวลา สิ้นเปลืองแล้วผลของแผนที่ออกมามันนั้นย่อมเป็นไปได้

4) การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่างๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาสู่องค์กร ฉะนั้น ผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นการดำเนินการในบางกรณีบ้าง ซึ่งนำผลดีมาสู่องค์กร

5) การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผน บางครั้งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรธุรกิจต่างๆ ทั่วโลกเป็นผลกระทบอย่างต่อเนื่องมาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ฉะนั้น ผู้วางแผนไม่สามารถยอมรับเรื่องราวต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อาจจะนำไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนงานและทัศนคติเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้น

6) ประสิทธิภาพในการวางแผนอาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่น การเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาลและภัยธรรมชาติต่างๆ สิ่งเหล่านั้นผู้วางแผนไม่สามารถควบคุมได้ก็อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยากได้

3.10 สภาพแวดล้อมภายนอกกับการวางแผน

เนื่องจากองค์กรต่างมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวความคิดที่ว่าลักษณะองค์กรปัจจุบันเป็นระบบเปิด (Open System) ดังนั้น ในการวางแผนจึงจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนต่อการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและขจัดปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินงานอันจะนำไปสู่ความล้มเหลวขององค์กร ดังนั้น

กระทรวงมหาดไทย (2536: 269-271) ผู้วางแผนต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกได้แก่

1) ด้านการเมือง เป็นการวิเคราะห์นโยบายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของรัฐบาลที่น่าจะมีผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการดำเนินงานขององค์กร เช่น นโยบายของรัฐบาล ความมั่นคงของรัฐ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มพลังทางการเมือง ความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2) ด้านเศรษฐกิจ เป็นการวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ระดับรายได้ อาชีพ ภาวะการจ้างงาน และค่าแรงอื่นๆ

3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นการวิเคราะห์สภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น ระดับการศึกษา คุณภาพชีวิต แบบแผนการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม ลักษณะของชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน สภาพของบ้านเมือง และลักษณะทางภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรมอื่นๆ

4) ด้านระเบียบกฎหมาย เป็นการวิเคราะห์กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร

จินตนา บุญบงการ (2546: 35) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานและการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้บริหารทุกระดับต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงพลังของสภาพแวดล้อมภายนอกและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่มีต่อองค์กร ซึ่งสามารถแบ่งสภาพแวดล้อมภายนอกได้ ดังนี้

- 1) สภาพแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วยนโยบายทางการเมือง กฎหมายและสถาบันในระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น เป็นต้น
- 2) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยรายได้ประชาชาติ อัตราการจ้างแรงงาน อัตราภาษี เป็นต้น
- 3) สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยค่านิยม ทักษะคน ความต้องการและลักษณะเฉพาะของคนในสังคม
- 4) สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย กฎหมายเป็นข้อกำหนดหรือกติกาของสังคมที่สมาชิกต้องปฏิบัติตาม โดยกฎหมายจะมีผลต่อการดำเนินงาน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบ ทั้งหน่วยงานของรัฐและประชาคม

4.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจและหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในระยะปานกลางถึงระยะยาวเพื่อให้ทราบทิศทางและความต้องการพัฒนาในอนาคต โดยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้กำหนดให้ประชาชนและภาคประชาสังคมเข้มมามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การติดตาม ประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้กระบวนการวางแผนของท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาถูกนำไปปฏิบัติได้จริง จำเป็นต้องจัดทำแผนงบประมาณระยะ 3 ปี ที่ยึดผลสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายของการทำงาน และมีลักษณะการจัดทำที่ต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นแผนก้าวหน้า เพื่อความมั่นใจในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนานั้นๆ ทุกระยะเวลา 3 ปี

4.2 หลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมามจนถึงปี พ.ศ. 2548 ได้กำหนดวิธีการจัดทำและประสานแผนพัฒนาไว้ แต่หลังจากที่ได้มีประกาศใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ไม่ได้มีการกำหนดกระบวนการประสานแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจและหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น อำนาจในการออกระเบียบปฏิบัติจึงแยกเป็น 2 ส่วน

- 1) กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 2) คณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการประสานแผน

ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2548 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งใช้ควบคู่กับระเบียบ ว่าด้วย

การประสานแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดความเชื่อมโยงในการทำงานไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 8

4.3 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือเป็นแผนเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด อำเภอและแผนชุมชน

แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

4.4 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4.4.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่า 17 คน ประกอบด้วย

1) ภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8-10 คน (ผู้บริหารท้องถิ่น, รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน, สมาชิกสภาที่สภาคัดเลือก 3 คน, ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน

2) ภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ไม่น้อยกว่า 3 คน (ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก) มีอำนาจหน้าที่

- (1) กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น
- (2) ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางพัฒนา
- (3) พิจารณาร่างแผนพัฒนา และร่างแผนดำเนินงาน
- (4) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

(กรณีมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำ)

- (5) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (6) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงาน
- (7) จัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบการจัดทำแผนตามความต้องการของประชาชน

4.4.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน ประกอบด้วย

1) ภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 4 คน (ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย)

2) ภาคประชาชน 3 คน (ประชาคมเลือกกันเอง) มีหน้าที่

(1) จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการท้องถิ่นกำหนด

(2) จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน

(3) จัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน (กรณีมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำ)

4.5 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 กำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนระยะปานกลางหรือระยะยาวที่กำหนดทิศทางพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ดังนั้น การกำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงขึ้นอยู่กับแนวคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้ายาวนานเพียงใด ประกอบกับข้อมูลปัญหาที่ต้องการแก้ไข

เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่กำหนดทิศทางความต้องการพัฒนาในอนาคต ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนา ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

4.5.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1) เตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแล้ว จะต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

กับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบ

(1) การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

ก. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลให้ครบถ้วน ทันสมัย ซึ่งได้แก่ ข้อมูลในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น

ข. การรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น

ข้อมูลปัญหาและความต้องการที่สำคัญของท้องถิ่นจะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรรวบรวมปัญหาที่สำคัญไว้ ตลอดจนข้อมูลจากแผนชุมชนเพื่อพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

2) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน

เป็นการประเมิน โดยวิเคราะห์ถึง โอกาสและภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาต่างๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานการณ์ของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีศักยภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ โดยใช้เทคนิค SWOT analysis

3) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ

(1) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคต คติซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า เพราะเราเชื่อว่า หากสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น แล้วจะส่งผลให้เกิดคุณค่าหรือค่านิยมบางประการที่เรายึดถือ เช่น คุณภาพชีวิตของประชาชน การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน เป็นต้น

(2) การกำหนดพันธกิจ (Mission)

เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบ ว่าท้องถิ่นต้องการอะไร เป็นอะไรในอนาคตและจะเป็นไปได้เมื่อผลการวิเคราะห์ศักยภาพและการประเมินสถานการณ์การพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันปรากฏ สนวกกับประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและ

ความต้องการ/ความคาดหวังของทุกฝ่ายในท้องถิ่น ดังนั้น การตอบคำถามว่าท้องถิ่นจะต้องทำอะไร เพื่อใคร คำตอบที่เกิดขึ้นก็คือ ความหมายของคำว่า “พันธกิจ” นั่นเอง

หากเปรียบวิสัยทัศน์เป็นเสมือนจุดหมายปลายทางแล้ว พันธกิจก็เป็นเสมือนเส้นทางที่ถูกต้องชัดเจนที่จะนำเราไปสู่จุดหมายปลายทางนั้น โดยสวัสดิภาพ

4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น นำวิสัยทัศน์ พันธกิจ มาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรอบความคิดที่ใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เราจะใช้กรอบ 2 กรอบ กรอบความคิดแรก ก็คือ วิสัยทัศน์และพันธกิจนั้นย่อมาหมายความว่า จุดมุ่งหมายดังกล่าวต้องสอดคล้องหรือนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ กรอบความคิดที่สอง ก็คือ หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหมายถึงการรักษาและเพิ่มพูนความเจริญงอกงามของท้องถิ่น ในลักษณะที่จะเป็นการสืบสานความเจริญงอกงามนั้นให้ไปพลูลย์ สืบเนื่องไปถึงชั่วลูกชั่วหลาน โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายในด้านต่างๆ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

สาเหตุที่นำหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกรอบในการกำหนดจุดมุ่งหมายนั้นก็เพราะเป็นที่พิสูจน์กันแล้วว่า การพัฒนาที่มุ่งเน้นแต่เพียง “อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” (Economic Growth) แต่เพียงอย่างเดียว นั้น ได้ก่อให้เกิดการเผาผลาญทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างมาก จนกระทั่งทำให้ระบบนิเวศวิทยา เสียสมดุลส่งผลให้เกิดภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ เช่น วิกฤตภัยและอุทกภัยอย่างรุนแรง ทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและทั่วโลก สภาพการณ์เช่นนี้ หากปล่อยไว้ให้ดำเนินต่อไปย่อมเป็นบ่อนทำลายขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรมไปในที่สุด

5) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหรือแนวทางการพัฒนา ภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่างๆ ของกระบวนการดำเนินงาน

6) การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicator – KPI)

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก หรือ KPI (Key Performance Indicator) เป็นการวัดความก้าวหน้าของการบรรลุปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ หรือผลสัมฤทธิ์ขององค์กร โดยเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ตกลงกันไว้ องค์กรสามารถใช้ผลของการวัดและการประเมินความก้าวหน้าของการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักมีความเหมาะสม สามารถที่จะโน้มน้าวให้ทุก

คนในองค์กร และผู้มีส่วนได้เสียประโยชน์ ตลอดจนสาธารณชนเชื่อถือ ผลงานที่วัดจากตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักจะแสดงถึงภารกิจที่องค์กรจะต้องปฏิบัติบนพื้นฐานของเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยต้องสามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม

7) การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

เมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมาย และตัวชี้วัด โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT แล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น

(1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แนวคิดหรือวิธีการที่แยกขาย อันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร อันเป็นการตอบคำถามว่า “ท้องถิ่นจะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร”

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบชี้แนะหรือส่วนหัวกระบวนของชุดแผนงาน ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเมื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้ว หมายความว่า ย่อมบรรลุถึงพันธกิจที่ต้องการด้วย

(2) แนวทางการพัฒนา

ภายใต้ยุทธศาสตร์ต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดแนวทางการพัฒนา (หรืออาจเรียกว่ายุทธศาสตร์ย่อย) เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินการให้บรรลุยุทธศาสตร์พัฒนานั้นๆ

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ จะต้องนำแนวทางที่ได้ทั้งหมดมาทำการบูรณาการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน การบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น จะทำให้ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ สมบูรณ์

8) การจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์ แล้วจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด โดยมีเค้าโครงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาท้องถิ่น

บทที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น

บทที่ 4 วิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

9) การพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ต่อ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์หากมีข้อบกพร่อง ก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น

10) การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

เมื่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์เสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

สำหรับแนวทางในการเสนอร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) นายกององค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น มีหน้าที่เสนอร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล หากร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อบกพร่องก็ให้ส่งร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเหตุผลคืนให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อทบทวน แล้วเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบ เพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.6 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีกำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็นแนวทางให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาควรเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตลอดจนเพื่อให้ผู้บริหาร

ทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการต่อไป และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ห้วง ปี พ.ศ. .... ถึง ....ผ่านปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ โครงการ ดังกล่าว จะเป็นการกำหนด ทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และกำหนดปฏิทินการทำงาน ไว้อย่าง ชัดเจน

2) หน่วยงานที่รับผิดชอบ แจ่งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงาน ภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคม

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1) ในขั้นตอนนี้ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา จะสรุปยุทธศาสตร์ การพัฒนาและ แนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหา ความต้องการ ของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของ ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนา ท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา โดยในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ในครั้งแรก ให้เวทีการประชุมร่วมกันดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการ พิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีต่อไป

แต่สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไป (เมื่อครบรอบหนึ่งปี) ให้เวที การประชุมร่วม พิจารณาทบทวนดูว่า จากยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่ได้คัดเลือกและ และ โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ซึ่งในขั้นตอนนี้ ในการจัดทำแผนพัฒนา สามปีในปีต่อไปจะสามารถคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่จะนำมาใช้เป็นกรอบ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีก็ได้ รวมทั้งกำหนดโครงการ /กิจกรรม ที่จะเพิ่มเติมหรือตัดทอนลงได้

3) เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว เวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/ กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนา ที่คัดเลือกมา ใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

4) โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณากำหนดอาจมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ จะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

(1) พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการ พัฒนา เช่นใน”ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก” ได้กำหนด”แนวทางการพัฒนา ลินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยเวทีการประชุมร่วมได้กำหนด “โครงการพัฒนาด้านการตลาดฯ”

ซึ่งอาจจะมีความ สัมพันธ์กับ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว” ซึ่งได้กำหนด “แนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม” โดยได้กำหนด “โครงการปรับปรุงสถานที่ประวัติศาสตร์ปราสาทเก่า” หากพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าโครงการทั้งสองที่มาจาก ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนละยุทธศาสตร์กัน แต่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกันได้ในการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนโดยการนำผลิตภัณฑ์มาขายให้นักท่องเที่ยว ซึ่งหากกำหนดในแผนพัฒนาสามปีแล้ว จะต้องกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

(2) ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรม จากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินการของชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านยุทธศาสตร์การพัฒนามาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

(3) มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม และ นอกจากนั้น ยังเป็นการจัดลำดับโครงการไว้เพื่อทำแผนพัฒนาสามปี ในช่วงถัดไปด้วย เนื่องจาก ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา อาจจะ ต้องใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่าสามปี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทาง การจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ต่อเนื่องไปในระยะยาวด้วย ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถระบุไว้ในช่วงสามปี ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้เช่น โครงการจัดการขยะมูลฝอย อาจมีกิจกรรมหลากหลาย ที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง

(4) เนื่องจากกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการมีความหลากหลาย ดังนั้น ในขั้นของการพิจารณากำหนดกิจกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ได้แก่ งบประมาณ รายรับ รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทรัพยากรการบริหารอื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาวการณ์พัฒนาที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการ หรือมีการกึ่งรับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้นๆ เมื่อพิจารณาด้านต่างๆ ดังกล่าว แล้วจะต้องแยกประเภทของโครงการออกอย่างน้อย 3 ประเภท คือ โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง กล่าวคือ มีขีดความสามารถ ทั้งทางด้านกำลังเงิน กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางด้านการบริหารจัดการที่จะดำเนินการได้เอง โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถหรือไม่ประสงค์จะดำเนินการ จึงมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทน โดยการตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้ตามระเบียบวิธีการของทางราชการ โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งราชการ บริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่น และภาคเอกชนอันเนื่องมาจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็นโครงการที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยปฏิบัติและมีหน้าที่จัดบริการ สาธารณะดังกล่าวอยู่แล้ว ทั้งนี้รวมถึงโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (ซึ่งมีกรอบในการพิจารณา

จัดสรรเงินอุดหนุนอยู่แล้วโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนต้องอยู่ในเงื่อนไขของการขอรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจดังกล่าว)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งนอกจากจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปแล้ว ยังจะต้องวิเคราะห์ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่เลือก ต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษ ต้องการข้อมูลของช่วงเวลาใด และจะเก็บข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอก เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) ได้

2) การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก คือ การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี โดยมีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

(1) การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมาและนำเสนอที่ประชุมซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นในรอบปีที่ผ่านมาโดยประเมินทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ (สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านด้วย)

(2) การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา

หลังจากการประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมาแล้วให้ที่ประชุมตามข้อร่วมกันคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคม/ชุมชนในห้วงระยะเวลาสามปี (ในกรณีดังกล่าวอาจคัดเลือกทุกยุทธศาสตร์การพัฒนามาเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีก็ได้) ในกรณี que เห็นว่ามียุทธศาสตร์การพัฒนาใดที่ยังไม่ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องกำหนดขึ้นใหม่ ก็อาจกำหนดขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุผลและวัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน และวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น (และนำไปปรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป)

(3) การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา

ภายใต้ยุทธศาสตร์ จะมีแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งสิ้น แต่มีความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนมากน้อยแตกต่างกันที่ประชุมตามข้อ 1 จะต้องร่วมกันจัดเรียงลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาการจัดลำดับความสำคัญดังกล่าว ไม่ได้หมายความว่าแนวทางการพัฒนาที่ถูกจัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับหลังๆ จะไม่ต้องนำมาปฏิบัติ เพราะการที่จะกำหนดแนวทางการพัฒนาทุกแนวทาง ได้รับการพิจารณาแล้วว่าต้องดำเนินการ แต่ในห้วงระยะเวลาสามปีของแผนพัฒนาสามปีนั้นอาจมีแนวทางที่จำเป็นต้องนำมาเน้นการปฏิบัติ

วิธีการจัดลำดับความสำคัญ มีหลายวิธี ตั้งแต่วิธีง่ายๆ คือ ประชุมตกลงกัน หรืออาจใช้วิธีการลงคะแนนคัดเลือกโดยใช้บัตรลงคะแนน เพื่อนำมารวมคะแนนและจัดลำดับ วิธีการจัดลำดับความสำคัญที่เป็นวิทยาศาสตร์อาจใช้วิธี Rating Scale หรือวิธี Strategic Issues Graph หรือวิธีอื่นๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถเลือกวิธีการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม

(4) การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี

หลังจากจัดลำดับแนวทางการพัฒนาแล้ว ที่ประชุมจะตัดสินใจว่าจะนำแนวทางการพัฒนาเหล่านั้นมาดำเนินการ แต่ในการตัดสินใจเลือกนั้น ควรจะได้วิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพราะในการจัดลำดับความสำคัญอาจใช้การตัดสินใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก ดังนั้นเพื่อทบทวนและยืนยันการจัดลำดับว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริงหรือไม่ จึงควรนำแนวทางการพัฒนามาทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) อีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1) หลังจากได้แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้วให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี โดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี บางครั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาตั้งแต่ ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแล้ว แต่อาจนำมาปรับให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี

2) ในขั้นตอนนี้ ที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก และโดยที่กิจกรรมที่จะดำเนินการย่อมมีความหลากหลาย ซึ่งที่ประชุมจะต้องพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(1) พิจารณากิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่กำหนดอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้โครงการ/กิจกรรมที่ครบถ้วน ซึ่งอาจจะมีทั้งโครงการ/กิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง โครงการ/กิจกรรมที่ร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น หรือโครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการ

(2) พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ควรพิจารณาทั้งภายในแนวทางเดียวกันและระหว่างแนวทางการพัฒนา

(3) พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมทั้งในด้านกระบวนการการดำเนินงาน และในด้านของผลการดำเนินการ เพื่อบรรลุกิจกรรมลงในปีต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

(4) พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมจากความจำเป็นเร่งด่วนขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นความเชื่อมโยงของกิจกรรม และระยะเวลาที่จะดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงประกอบด้วย 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 เศรษฐศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 6 บัญชีโครงการ/กิจกรรม

ส่วนที่ 7 การติดตามและประเมินผลกรณำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

3) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

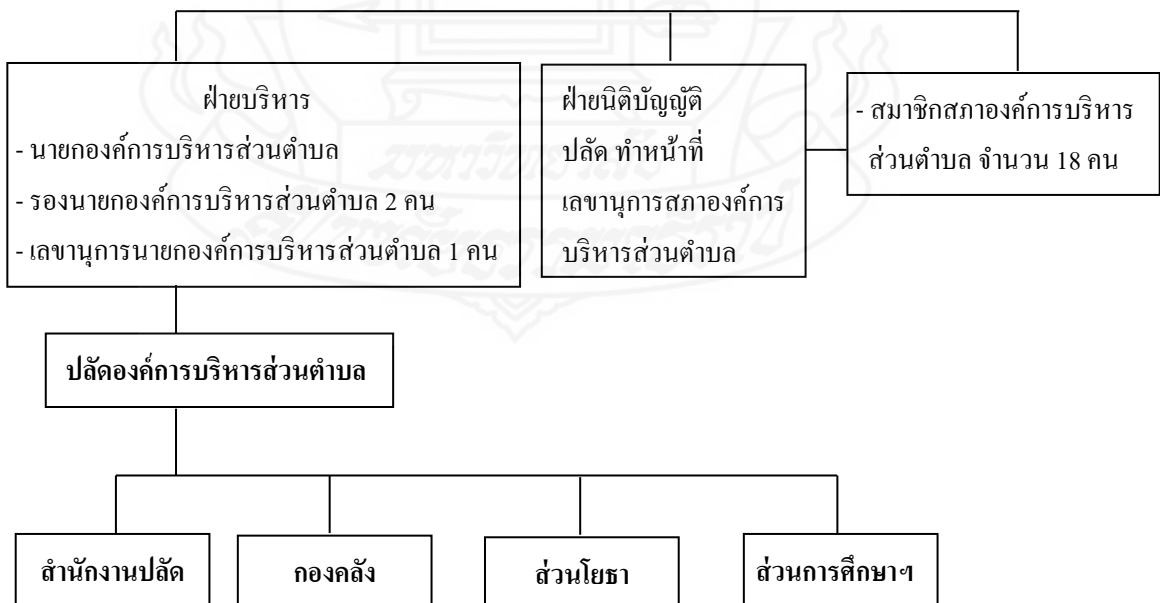
1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

3) เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นจะส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยทั่วกัน

5. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

5.1 โครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

ภาพที่ 2.3 ภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

5.2 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองตรุด แต่งตั้งคณะกรรมการโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 หมวด 1 องค์กรจัดทำแผนพัฒนา ข้อ 7 ประกอบด้วย 2 องค์กร ได้แก่

1) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จำนวน 20 คน แต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 8 ประกอบด้วย

(1) นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองตรุด	ประธานกรรมการ
(2) รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองตรุด 2 คน	กรรมการ
(3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด 3 คน	กรรมการ
(4) ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน	กรรมการ
(5) ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ 3 คน	กรรมการ
(6) ผู้แทนประชาคม 6 คน	กรรมการ
(7) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด	กรรมการและเลขานุการ
(8) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 10 ดังนี้

ก. กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

ก) อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

ข) ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ค) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ง) กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัด

จ) นโยบายผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

ฉ) แผนชุมชน

ข) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา เสนอแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหา
เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

ค) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน

ฅ) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตาม
ข้อ 19 (2)

ฉ) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ง) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงาน
ตามที่เห็นสมควร

จ) ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของ
ประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็น โครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด
จำนวน 7 คน แต่งตั้งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 9 ประกอบด้วย

(1) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด	ประธานกรรมการ
(2) หัวหน้าสำนักงานปลัด	กรรมการ
(3) หัวหน้าส่วนโยธา	กรรมการ
(4) ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
(5) ผู้แทนประชาคม 3 คน	กรรมการ
(6) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองตรุด มีหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 11 คือ มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับ
แนวทาง การพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด กำหนด จัดทำร่าง
แผนการดำเนินงาน และจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ 19 (1)

5.3 การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2557–
2559) โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในหนังสือคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 17 โดยสามารถสรุปเนื้อหาสำคัญ ได้ดังนี้

5.3.1 วิสัยทัศน์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนตำบล

“การคมนาคมสะดวก คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจดี หนองตมรดน้ำอยู่”

5.3.2 พันธกิจ

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก และทางน้ำ
- 2) ปรับปรุงพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
- 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ตลอดจนความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 5) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
- 6) ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 7) ส่งเสริมการศึกษา การสาธารณสุข การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 8) จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 9) กำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 10) ส่งเสริมการท่องเที่ยว

5.3.3 จุดหมายการพัฒนา

- 1) เพื่อให้มีบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างเพียงพอกับความต้องการทั่วถึงและได้มาตรฐาน
- 2) มีระบบสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึงและเพียงพอ
- 3) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นโดยการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเป็นรูปธรรม
- 4) เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ได้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างทั่วถึง
- 5) เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง
- 6) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น
- 7) เพื่อพัฒนาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) เพื่อดูแลรักษา ฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด คู่คุณค่าและยั่งยืน

9) เพื่อให้ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการสืบทอดต่อไป

5.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในช่วง 3 ปี

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน แนวทางการพัฒนา

1) ก่อสร้างและปรับปรุง บำรุงรักษาถนน สะพาน คลอง ทางระบายน้ำ พนังกันน้ำ
ฝายน้ำล้น

2) พัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค

3) พัฒนาและจัดหาระบบสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและนันทนาการ

2) ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน

3) รักษาความปลอดภัยในชีวิตของประชาชน

4) พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน

5) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของประชาชนทุกระดับ

6) เพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสารให้แก่ประชาชน

7) พัฒนาศักยภาพบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) ส่งเสริมระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนา

1) สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) รักษาธรรมชาติและระบบนิเวศให้คงอยู่ต่อไป

3) บำบัดและจัดขยะ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทาง

การพัฒนา

ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปสถานการณ์การพัฒนา

เป็นการประเมินวิเคราะห์ถึงโอกาสและภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการวิเคราะห์

จุดอ่อน จุดแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อันเป็นภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับการใช้ประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป โดยใช้เทคนิค SWOT analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength – S) จุดอ่อน (Weakness – W) และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity - O) และเป็นอุปสรรค (Threat – T) เป็นเครื่องมือ

สำหรับผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ด้วยเทคนิค SWOT Analysis มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงเทคนิค SWOT Analysis ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1. ด้านโครงสร้างการบริหาร	1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ และมีความมุ่งมั่นสูงที่จะพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน 2. คณะผู้บริหารสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ 3. มีความอิสระในการบริหารงานงบประมาณ 4. มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน	1. มีแผนสามปี แต่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านของงบประมาณ 2. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการบริหารงานและการดำเนินการพัฒนา 3. ขาดการพัฒนาแบบบูรณาการระหว่างส่วนท้องถิ่นด้วยกัน
2. ด้านกฎหมาย/ระเบียบ	1. มีกฎหมาย/ระเบียบ การถือปฏิบัติ โดยเฉพาะ	1. นโยบายระเบียบมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย
3. ด้านบุคลากร	1. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล 2. บุคลากรมีความรู้สามารถในการปฏิบัติหน้าที่	1. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 2. บุคลากรขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในบางโอกาส
4. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์	1. มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย (เครื่องใช้สำนักงาน)	1. ขาดแคลนเครื่องจักรกลในการพัฒนา
5. ด้านการประสานงานและอำนาจการ	1. การบริการทางด้านสาธารณะต่อประชาชนมีความรวดเร็ว	1. การประสานงานระหว่างหน่วยงานยังล่าช้า

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

การวิเคราะห์ ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
6. ด้านระบบข้อมูล	1. มีระบบข้อมูลข่าวสารทันสมัยมากขึ้น	1. ระบบสารสนเทศยังด้อยการพัฒนา
7. ด้านความร่วมมือ ของทุกภาคส่วน	1. ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างดี	1. ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการทำประชาคม 2. ประชาชนขาดความกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
8. ด้านเศรษฐกิจ	1. มีพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน 2. พื้นที่เหมาะสมสำหรับทำ การเกษตร (ปลูกยางพารา) 3. โอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนของ เศรษฐกิจรากหญ้า	1. สินค้าอุปโภคบริโภคราคาสูงขึ้น (น้ำมัน ราคาแพง) 2. หนี้สินนอกระบบสูง 3. โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอกับความ ต้องการ 4. ปัญหากฎธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัย แล้ง ฯลฯ
9. ด้านสังคม	1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการ สนับสนุน 2. สังคมมีความเอื้ออาทรต่อกัน 3. ประชาชนเห็นความสำคัญของ การศึกษา	1. ปัญหาด้านอบายมุขและยาเสพติด 2. ประชาชนขาดความสำนึกในจิตสาธารณะ 3. วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นเริ่มเปลี่ยนแปลง เพราะการรับกระแสของวัฒนธรรม ตะวันตกเข้ามามากขึ้น
10 ด้านการเมือง	1. ประชาชนให้ความสนใจตื่นตัว ทางด้านการเมือง 2. ภาคประชาชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการพัฒนาและการ ตรวจสอบการทำงานขององค์กร มากขึ้น	1. การเมืองทำให้ประชาชนแตกความสามัคคี มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก 2. สถานการณ์ทางการเมืองไม่มั่นคง 3. กฎหมาย ระเบียบ ไม่เอื้อต่อการบริหารการ จัดการ 4. การใช้ช่องว่างของกฎหมายเอื้อประโยชน์ ต่อพวกพ้อง
11. ด้านเทคโนโลยี	1. ประชาชนมีความรู้ในการใช้ เทคโนโลยีการสื่อสารมากขึ้น	1. ประชาชนก้าวตามไม่ทันเทคโนโลยี

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2557-2559)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด

ยุทธศาสตร์	ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559	
	จำนวน	งบ	จำนวน	งบ	จำนวน	งบ
	โครงการ	ประมาณ	โครงการ	ประมาณ	โครงการ	ประมาณ
1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน						
1.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน สะพาน คลอง ทางระบายน้ำ พังกั้นน้ำ ฝายน้ำล้น	23	86,596,400	23	55,171,000	25	41,030,000
1.2 พัฒนาจัดหาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค	4	300,000	6	2,630,000	4	400,000
1.3 พัฒนาจัดหาระบบสาธารณสุข	4	982,000	6	3,285,000	4	500,000
รวม	31	87,878,400	35	61,086,000	33	41,930,000
2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคม						
2.1 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและ นันทนาการ	11	6,880,000	12	7,510,000	11	7,120,000
2.2 ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของ ประชาชน	4	170,000	4	170,000	4	170,000
2.3 รักษาความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชน	4	235,000	6	360,000	4	235,000
2.4 ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน	1	100,000	1	100,000	1	100,000
2.5 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของ ประชาชนทุกระดับ	29	2,993,000	29	3,108,000	28	2,908,000
2.6 เพิ่มช่องทางการรับรู้ข่าวสารให้แก่ ประชาชน	3	230,000	4	350,000	3	230,000
2.7 พัฒนาศักยภาพบุคลากร	3	1,050,000	3	1,060,000	3	2,862,000
2.8 ส่งเสริมและสนับสนุนการเก็บข้อมูล การวิจัย การใช้ข้อมูลประชาสัมพันธ์	2	65,000	2	65,000	2	65,000
รวม	56	11,893,000	64	12,893,000	59	13,860,000

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559	
	จำนวน	งบ	จำนวน	งบ	จำนวน	งบ
	โครงการ	ประมาณ	โครงการ	ประมาณ	โครงการ	ประมาณ
3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชาชน						
3.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	3	250,000	3	110,000	3	110,000
3.2 ส่งเสริมระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	10	935,000	6	1,520,000	5	570,000
3.3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงาน	15	764,500	5	944,000	5	3,434,000
รวม	28	1,949,500	14	2,574,000	13	4,114,000
4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว						
4.1 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	3	115,000	3	115,000	3	115,000
4.2 รักษาธรรมชาติและระบบนิเวศน์ให้อยู่ตลอดไป	3	170,000	2	120,000	1	120,000
4.3 บำบัดและกำจัดขยะ	2	320,000	2	75,000	2	75,000
4.4 เพิ่มศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2	800,000	2	800,000	2	800,000
รวม	10	1,405,000	9	1,110,000	8	1,110,000
5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น						
5.1 ส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกระดับ	9	398,000	9	398,000	9	398,000
รวม	9	398,000	9	398,000	9	398,000
รวมทั้งหมด 5 ยุทธศาสตร์	134	103,523,900	131	78,061,000	122	61,412,000

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่จะนำผลงานวิจัยเหล่านั้นมาเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาบางส่วน ซึ่งผลการค้นคว้าพบว่ามีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนไว้ในประเด็นแตกต่างกัน ซึ่งจะนำเสนอพอสังเขป ดังนี้

เปี่ยมศักดิ์ ตันนิรัตน์ (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ.2535–2539) ของเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” ได้สรุปปัญหาเรื่องกระบวนการจัดทำแผนของเทศบาลตำบลทางเกวียน เกิดจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และกระบวนการของการจัดทำแผน เริ่มตั้งแต่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีการดำเนินการวิธีในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นหลักในการพัฒนาแต่ละประเภท ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการกำหนดลักษณะขอบเขตและสาเหตุของปัญหาขาดการพิจารณาประเด็นหลักของการพัฒนาและสาเหตุโดยใช้หลักวิชาการ ไม่มีการพิจารณาด้านนโยบายและศักยภาพมาประมวล ให้คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปออกมาเป็นจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว ไม่มีการนำประเด็นหลักของการพัฒนาและจุดมุ่งหมายแนวทางระยะยาวมาใช้เป็นข้อมูล ให้คณะกรรมการสาขาไปกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนสาขา แผนงาน ในแผนพัฒนาระยะปานกลาง คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลไม่ได้ทำหน้าที่กลั่นกรองก่อนนำเสนอคณะเทศมนตรีพิจารณาอนุมัติ คณะกรรมการสาขาไม่ได้นำเอาวัตถุประสงค์และเป้าหมายเหล่านั้นไปกำหนดโครงการ เพื่อบรรจุในเอกสารแผนพัฒนาเทศบาล ทำให้แผนพัฒนาเทศบาลขาดเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญไป

อำนาจ ศรีระแก้ว (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา” ซึ่งสรุปปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นการกำหนดแผน มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความสนใจและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนและไม่มิงงบประมาณในการจัดประชุมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ระยะเวลาเสนอแผนสั้น คณะกรรมการพิจารณาแผนมีการส่งตัวแทนเข้าประชุมผู้เข้าประชุมไม่ได้ถ่ายทอดแก่ผู้ปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของแผนไม่ชัดเจน และไม่ได้ถูกกำหนดโดยตัวแทนของทุกฝ่าย หน่วยงานในจังหวัดขาดข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีแผนลำดับความสำคัญการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแผนชี้แนะ ไม่มีหน่วยงานกลางรวบรวมปัญหาสิ่งแวดล้อม ขาดเจ้าหน้าที่เขียนโครงการ ไม่มีกรอบแนวทางที่ชัดเจนเป็นของจังหวัด ไม่เชื่อมั่นในข้อมูลที่เป็นอยู่ ระบบการเมืองที่ไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ส่วนราชการในระดับอำเภอไม่ได้รับแจ้งให้เสนอโครงการและเห็นว่าเป็นแผนของส่วนกลาง ส่วนราชการอำเภอมีงานประจำมาก ด้านการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ปัญหาข้อมูลในเรื่องข้อมูลเก่า วิเคราะห์ยาก การจัดลำดับความสำคัญไม่สอดคล้องกับปัญหาของจังหวัด การไม่กระจายอำนาจของส่วนกลางแบบเบ็ดเสร็จขาดเจ้าหน้าที่ศึกษาความเหมาะสม ขาดเจ้าหน้าที่ประเมินงบประมาณและงบประมาณสนับสนุนการจัดทำแผนไม่ต่อเนื่อง ในขั้นตอนการพิจารณาแผนมีปัญหาเรื่อง

ความซ้ำซ้อนของคณะกรรมการ ด้านความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการและระยะเวลาพิจารณาแผนสั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน มีปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณในเรื่องหน่วยงานที่เสนอโครงการ ไม่มีงบประมาณสมทบ งบประมาณบริหารโครงการมีน้อย งบที่จัดสรรให้น้อย โครงการที่เสนอได้รับอนุมัติงบประมาณน้อย โดยเฉพาะโครงการของราชการส่วนภูมิภาคของจังหวัดและอำเภอ ความไม่สมดุลการแก้ปัญหาในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ในด้านการประสานงาน ขาดเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบงานในระดับจังหวัด ค่าใช้จ่ายในการประสานงานสูง ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการประสานงาน การแบ่งเขตการปกครองในส่วนท้องถิ่นทำให้มีความยุ่งยากในการประสานงาน ขาดประสิทธิภาพในการประสานงานในระดับอำเภอ ตำบล และราชการส่วนท้องถิ่น ในด้านการกำหนดระยะเวลาปฏิบัติมีปัญหา คือ งบประมาณมาช้าทำงานไม่ทันตามกำหนด การควบคุมงาน และระบบการติดตามการตรวจสอบในระดับจังหวัดไม่ต่อเนื่อง ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการควบคุมงานของรัฐและหน่วยงานดำเนินการไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการแก้ปัญหา โครงการที่เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของงานเนื่องจากผู้เสนอโครงการและผู้ปฏิบัติอยู่คนละฝ่าย ในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ปรากฏว่าประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมน้อย เนื่องจากเป็นโครงการที่ศึกษาความเหมาะสมที่ต้องใช้นักวิชาการและต้องว่าจ้างบริษัทเอกชนภายนอกมาดำเนินการในพื้นที่และขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องไม่มีการประเมินผลแผน แต่มีการประเมินผลโครงการในลักษณะของการรายงานและติดตามผลเท่านั้น ไม่มีองค์กรประเมินผลแผนและไม่มีการประเมินผลที่เป็นเอกภาพ

ลือชา วรรัตน์ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “AIC กับองค์การบริหารส่วนตำบล” พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการพัฒนาทักษะและกระบวนการในการวางแผนเพื่อการพัฒนาตำบล จึงใช้เทคนิค AIC เป็นกระบวนการในการเพิ่มทักษะและขีดความสามารถในการวางแผนเพื่อการบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่า AIC เป็นกระบวนการที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนากระบวนการทำงาน โดยการวางแผนได้เป็นอย่างดี ทำให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพสามารถสนองตอบการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ มีเงื่อนไขต่างๆ ที่ต้องพิจารณา ดังนี้

- 1) การใช้กระบวนการ AIC ในการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่จะให้ได้ผลครอบคลุมปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จะต้องเป็นแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมตำบลทั้งหมด

2) เมื่อได้ครอบคลุมกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายจากประชาคมตำบลแล้ว ต้องกำหนดเวลาให้เพียงพอสำหรับทุก ๆ ฝ่าย เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ทุกฝ่ายยังต้องได้รับการอบรม พัฒนา หรือปรับมาตรฐานแนวคิดรวบยอดและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือมีมาตรฐานเดียวกัน

3) ในการเตรียมคณะบุคคลที่จะช่วยในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกขององค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องกำหนดนโยบายระดับชาติ เพื่อสามารถสนับสนุนการดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน และต้องให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางจากทุก ๆ ฝ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนและองค์กรเอกชนเพิ่มขึ้นตามแนวทางรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเช่นกัน

4) เพื่อให้การกำหนดแผนงาน โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนตำบลเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ต้องมีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารในทุกๆ ด้านให้มีความทันสมัย รวมไปถึงต้องพิจารณาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System)

5) ในส่วนของการพัฒนางานด้านสาธารณสุขหรืองานด้านสุขภาพในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล กระทรวงสาธารณสุขควรกำหนดเป็นนโยบายระดับกระทรวงขึ้นก่อน เพื่อเป็นการเตรียมการ และใช้ดำเนินการล่วงหน้า และพร้อมที่จะประสานสนับสนุนนโยบายระดับชาติในการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญต่อไป

6) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการที่จัดทำขึ้นตามกระบวนการ AIC คือ ระเบียบวิธีและนโยบายการจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เพราะการจัดสรรเงินงบประมาณ การโอนเงินไปยังระดับท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับวงจรงบประมาณและแผนงาน โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องการและยังมีการครอบงำจากส่วนกลางอยู่มาก

ธีรวรรณ เทพักษ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา” พบว่า ปัจจุบันประชาชนทั่วไปมีความตื่นตัวในการปกครองในรูปแบบการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น จึงได้เข้าร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการกระจายงบประมาณ แต่เนื่องจากงบประมาณของ อบต. ยังได้รับน้อยมาก จึงทำให้มีปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนทั้งในเรื่องของงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ และที่มีระดับปัญหาอุปสรรคสูงสุดคือ ในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยอุปสรรคด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ปัญหาด้านงบประมาณ
- 2) ปัญหาบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในกระบวนการวางแผน
- 3) ปัญหาของประชาชนโดยทั่วไปขาดความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

- 4) ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 5) ปัญหาการขาดความสามัคคี
- 6) ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกในการคัดเลือกบุคลากร
- 7) ปัญหาขาดการประสานงานระหว่างสมาชิก อบต. กับประชาชน
- 8) ปัญหาการขาดเอกภาพในการบริหารงาน
- 9) ปัญหาขาดแคลนเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์

นุสรณ์ วุ่นหนู (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษา ดังนี้

1) สภาพการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การเตรียมการวางแผน การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามผลและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2) ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ตามความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3) แนวทางพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน

(1) ควรมีการประชุมหรืออบรมให้ความรู้ในการจัดทำแผนให้เป็นไปตามขั้นตอนแต่ละองค์ประกอบ ปรับงบประมาณของแผนต่างๆ ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานจัดหางบประมาณ สนับสนุนเพิ่มเติมให้เพียงพอ

(2) ควรนำโครงการที่เป็นความต้องการของชุมชน/ประชาชน มากำหนดเป็นแผนและดึงผู้เกี่ยวข้องเข้ามาในการจัดทำและดำเนินการทำให้เขาเล็งเห็นความสำคัญของทุกภารกิจงานและการดำเนินการจะได้ครอบคลุมและควรมีการศึกษารายละเอียดต่างๆ ของโครงการในแผนว่ามีความต้องการงบประมาณเท่าใด

(3) ควรมีการปฏิบัติตามแผน ในด้านการจัดสรรงบประมาณตามลักษณะความสำคัญของแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนและควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามาประเมินผลในการจัดทำแผนของแต่ละแห่งเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนในปีต่อไป

(4) ควรมีการนิเทศติดตามและให้ความสำคัญในเรื่องระเบียบวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง กำหนดเวลาในการรายงานข้อมูลต่างๆ และรายงานความก้าวหน้าเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ของโครงการ

สุพัฒตรา วระลัย (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความเห็นของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดหนองคาย” เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1) ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความ คิดเห็นของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด หนองคาย ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่ไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก่ควรมีการปฏิบัติตามวิธีการประเมินผล แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบ และควรมีการวางแผนตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

ฉัตรชญา สมสะอาด (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง” เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินการตามแผนพัฒนา และแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ดังนี้

1) การจัดทำแผนพัฒนาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความร่วมมือจาก ประชาชนในพื้นที่

(1) ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน ผู้นำเท่านั้น

(2) ได้รับความร่วมมือพอสมควร แต่ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งที่ยังไม่เข้าใจ

และบางส่วนเข้าใจแต่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

(3) ได้รับความร่วมมือ แต่ผู้เข้าร่วมประชามมักจะเป็นผู้แทนชุมชนเป็นส่วนใหญ่ เช่น ประธานหรือคณะกรรมการชุมชน ส่วนประชาชนภายนอกยังให้ความสนใจน้อย

(4) ได้รับความร่วมมือพอสมควร แต่ อปท.จัดทำประชาม (แผนพัฒนา) ทุกปี และโครงการที่เสนอซ้ำซ้อนกัน จึงไม่ค่อยออกมาเข้าร่วมเท่าไร เพราะเสนอไปแล้วไม่ได้จัดทำทุกสิ่งเพราะอยู่ลำดับหลังๆ

(5) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ โดยเริ่มตั้งตัวแทน แกนนำชุมชนร่วมกันจัดทำแผนชุมชนของตนเอง และนำเสนอแผนชุมชน แก่เทศบาลและมีการจัดประชาคมเสนอปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชนให้เทศบาล นำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นแผนพัฒนาเทศบาล ความร่วมมือที่ได้จากประชาชนในพื้นที่ดีมาก ๆ เนื่องจากผู้นำและผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วม และเน้นการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของการจัดทำแผน

(6) การจัดทำแผนพัฒนาของ อบต.จะดำเนินการตามโครงการ อบต.เคลื่อนที่ ซึ่งจะประกอบด้วยหลายๆ เรื่อง เช่น การบริการชำระภาษี การอบรมให้ความรู้ ตามการประกอบอาชีพ จัดให้มีสินค้าราคาถูกมาบริการ เพื่อแรงจูงใจประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด

(7) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนฯ และประโยชน์ที่เขาจะได้รับในการจัดทำแผน

(8) เทศบาลมีงบประมาณจำกัด

(9) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

(10) ผู้เข้าร่วม มุ่งเน้นแต่ประโยชน์ของตนเอง ถูเสนอแต่โครงการที่ตนเองมีผลประโยชน์เข้าร่วม แต่หากไม่มีก็จะไม่เข้าร่วม

(11) ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

(12) ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นส่วนน้อย โดยส่วนใหญ่ที่เข้ามาเป็นส่วนร่วมจะเป็นผู้นำชุมชน

2) การนำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปดำเนินการตามแนวทางการตั้งงบประมาณรายจ่ายมีปัญหาอุปสรรค

(1) ข้อจำกัดของเงินงบประมาณรายจ่ายที่มีจำกัด ทำให้ผู้บริหารสามารถนำแผนพัฒนาไปจัดทำงบประมาณได้เพียงบางส่วน และปัญหาจากนโยบายเร่งด่วน ที่ขาดการวางแผนล่วงหน้า โครงการใด ไม่มีในแผนพัฒนา ก็ไม่นำมาพิจารณาตั้งงบประมาณรายจ่าย

(2) มีปัญหาอุปสรรคคือ ปัญหาความต้องการของประชาชนมีมากแต่งบประมาณของท้องถิ่น มีน้อยยังไม่มีความสมดุลกัน

(3) มีปัญหาเพราะฝ่ายบริหารไม่ได้นำแผนงานโครงการที่มีอยู่ในแผนไปจัดทำงบประมาณ จึงต้องมีการจัดทำแผนเพิ่มเติมอยู่เรื่อยๆ เพราะมีโครงการที่คิดขึ้นมาหรือประชาชนที่มีผลต่อฐานเสียงร้องขอเข้ามา

(4) องค์กรบริหารส่วนตำบลกลับมาใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณอยู่แล้ว แต่ก็มีปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุน โครงการฯ ของกลุ่มประชากรต่างๆ

(5) ชื่อโครงการในแผนกับข้อบัญญัติไม่ตรงกันแต่ก็เป็นโครงการเดียวกัน

(6) งบประมาณที่ได้รับยังมีไม่พอกับการแก้ไขปัญหาของชุมชน

(7) ส่วนใหญ่ไม่ตรงกับปัญหาความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน

(8) เนื่องจากปัญหาความต้องการของประชาชน มีความหลากหลาย งบประมาณเท่าไรก็ไม่เพียงพอ ทุกคนมีความคิดที่อยากมี อยากได้ เพื่อประโยชน์ของกลุ่มงาน โดยเฉพาะการกำหนดให้จัดทำแผนพัสดุให้ครบคลุมทุกเดือน ทุกภารกิจ ทุกฝ่ายมีความต้องการให้ดำเนินการซึ่งเป็นการยากในการอธิบายให้เข้าใจถึงการจำกัดด้านงบประมาณ

3) การตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการนำโครงการในแผนพัฒนาไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายครบถ้วนทุกด้าน

(1) การตั้งงบประมาณครบถ้วนทุกด้าน แต่สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหาร เพราะงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัดส่วนใหญ่มองและเสนอปัญหาในด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญ แต่จะมากขึ้นอยู่กับนโยบายผู้บริหารท้องถิ่น

(2) การกำหนดงบประมาณไม่ได้กระจายในทุกด้าน บางโครงการ ไม่ได้บรรจุไว้ในแผนฯ

ศุภชัย เข็มบรรจง (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี” ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่าปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของผู้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนนั้น ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับหนึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ทำให้ยังไม่มีความเข้าใจถึงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และยังไม่มีความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำแผน ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบ ยังมีการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไปและไม่ทั่วถึง ส่วนปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยร่วมเสนอโครงการหรือกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการ

พัฒนา ไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อพัฒนาเทศบาลนำไปจัดทำแผนพัฒนาสามปี และไม่มีส่วนร่วมกับเทศบาลในการแก้ปัญหา ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีและไม่เคยร่วมติดตามประเมินผลโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทบทวนการจัดทำแผนเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยจัดให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอทุกปี นอกจากนี้ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง และต้องประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเพราะแผนดังกล่าวมีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง

ศรียรรณ สุภา (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” พบว่าปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะพบในขั้นตอนการออกประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล คือประชาชนที่มาร่วมประชุมไม่มาก จึงทำให้โครงการที่ได้เสนอมานี้ไม่ได้มาจากคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน ประกอบกับก่อนเสนอโครงการตามความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ไม่มีการประชุมกันก่อน มีเพียงคนกลุ่มเดียวเป็นผู้ที่เสนอโครงการ อีกทั้ง โครงการที่ขอมามีมากกว่าจำนวนเงินงบประมาณทำให้ต้องจัดลำดับความสำคัญ จึงตอบสนองความต้องการไม่ได้ทุกโครงการ รวมไปถึงประชาชนไม่ค่อยเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มักคิดว่าหากเสนอความคิดเห็นเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองง่าก็ไม่นำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล จึงมองว่าเป็นการจัดสรรโครงการโดยผู้มีอำนาจ คือ มีการตัดสินใจไว้ก่อนแล้วว่าจะให้โครงการอะไรสำหรับแต่ละหมู่บ้าน การประชุมประชาคมเป็นเพียงการประชุมเพื่อให้ครบกระบวนการของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเท่านั้น และมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการที่จะนำมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปีให้มาจากกระบวนการระดมสมองของประชาชนในหมู่บ้าน เพิ่มให้มีการตรวจสอบโครงการของแต่ละหมู่บ้านที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีก่อนที่จะมีการอนุมัติ และหลังจากการนำโครงการในแผนพัฒนาสามปีไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการจัดสรรงบประมาณแล้วดำเนินการตามโครงการ ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบทุกขั้นตอน

พิชญญา ชูเพชร (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา” ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 7 ขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างมีปัญหา

และอุปสรรคในกระบวนการวางแผนสูงสุด ในขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล และองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ ตามความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา พร้อมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้จริง และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง, ดร.ศรีวรรณ มีคุณ, พีระพงษ์ สุกประเสริฐ (2551) ศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหา และความต้องการทั่วไปของชุมชนในเทศบาลตำบลบางพระ ซึ่งเป็นชุมชนเมืองและชุมชนกึ่งเมือง สภาพโครงสร้างและสังคมค่อนข้างดี มีปัญหาและความต้องการด้าน โครงสร้างชุมชนและด้านสังคมเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่ เช่น ไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ การเพิ่มรายได้และการส่งเสริมสุขภาพ 2) ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความสามารถในการจัดทำแผนชุมชน ระยะ 3 ปี อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้ง 10 ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมได้อย่างสมบูรณ์ และมีแนวทางพัฒนากิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน 3) ประชาชนในชุมชนและบุคลากรของเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี ได้เรียนรู้มีทักษะและประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกัน มีกิจกรรมการพัฒนาระดับท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และมีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดำเนินงานพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปได้เป็นอย่างดี

อดิสรณ์ ชัดสีใส (2551) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อระบุปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจการกำหนดยุทธศาสตร์

การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และร่วมตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน 2) การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ ประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็น หน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) ปัญหาและ อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่าประชาชนไม่มีเวลาที่จะ เข้ามีส่วนร่วมจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนา ท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการประสานงานขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ และจังหวัด ปัญหาการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้านชาวไทยภูเขา ขาดข้อมูลที่ทันสมัย ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาฯ เร่งรีบ และบางส่วน มีความเห็นว่า ขาดการคำนึงถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษา พบว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ได้มี ความพยายามที่จะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการ ตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี และการนำเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะก่อนจะมีการประกาศใช้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของระเบียบเท่าที่ควร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนด้านความรู้ ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวิจัยในลักษณะการสำรวจจากบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด คือ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกได้ ดังนี้

- 1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
จำนวน 20 คน
- 2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
จำนวน 8 คน
- 3) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น
จำนวน 12 คน
- 4) พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง
จำนวน 34 คน
- 5) ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด
จำนวน 4,308 คน ที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(ข้อมูลจากแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2557-2559 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาพัฒนาท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง และประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด ที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้สูตร ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 $N =$ ขนาดของประชากรทั้งหมด
 $e =$ ความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{4,382}{1 + 4,382(0.05)^2}$$

$$= 366.54$$

จากสูตรของการสุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผู้วิจัย ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ โดยเลือกความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 366 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยผู้วิจัยทำการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล บรรยายเชิงพรรณนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะอาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด และสถานภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นคำถามลักษณะปลายปิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในแต่ละขั้นตอน เป็นคำถามแบบปลายเปิด ตามขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 7 ขั้นตอน

หลักเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์คะแนนแต่ละระดับของปัญหาต่างๆ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

ค่าอันตรภาคชั้นที่ได้นำมากำหนดขอบเขตมัธยฐานในการอ่านช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้

ความคิดเห็นระดับมากที่สุด	ช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	4.3 – 5.0
ความคิดเห็นระดับมาก	ช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.5 – 4.2
ความคิดเห็นระดับปานกลาง	ช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.7 – 3.4
ความคิดเห็นระดับน้อย	ช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.9 – 2.6
ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด	ช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.0 – 1.8

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม โดยขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ตำบลหนองจรูด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ช่วยตอบแบบสอบถาม แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และตรวจสอบความถูกต้องของคำถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.2 การสำรวจแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระเบียบข้อบังคับ หนังสือราชการ แหล่งสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารงานวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยนำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มารวบรวมเป็นหมวดหมู่ แล้วจัดกลุ่มแยกออกเป็นประเด็นต่างๆ เพื่อนำเสนอในรูปแบบบรรยายเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จากกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 366 คนซึ่งมีการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุดในขั้นตอน 7 ขั้นตอน
3. แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุดในแต่ละขั้นตอน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 366 คน จากกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งข้อมูลทั่วไปประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา/สำเร็จการศึกษาสูงสุด ลักษณะอาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด และสถานภาพการเข้าร่วมกิจกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	171	47.0
หญิง	195	53.0
รวม	366	100.0

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ตอบแบบสอบถาม การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ (ปี)	ความถี่	ร้อยละ
18 – 30 ปี	88	24.0
31 – 40 ปี	107	29.0
41 – 50 ปี	92	25.0
51 – 60 ปี	60	17.0
มากกว่า 60 ปี	19	5.0
รวม	366	100.0

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ตอบแบบสอบถาม การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระดับการศึกษา/สำเร็จการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	42	15.0
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	57	21.0
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	103	38.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	27	10.0
ปริญญาตรี	39	14.0
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.0
อื่นๆ	0	0.0
รวม	366	100.0

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ตอบแบบสอบถาม การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.4 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
ค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัว	94	26.0
รับจ้างทั่วไป	58	16.0
พนักงานบริษัท	17	4.0
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	25	7.0
เกษตรกร	172	47.0
อื่นๆ	0	0.0
รวม	366	100.0

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองครูด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ตอบแบบสอบถาม การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองครูด จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 172 คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และน้อยที่สุดประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.5 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระยะเวลาการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองครูดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะเวลา	ความถี่	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	0	0.0
1 – 3 ปี	0	0.0
4 – 6 ปี	5	2.0
7 – 9 ปี	12	3.0
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	349	95.0
รวม	366	100.0

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 รองลงมาอาศัยอยู่ 7 – 9 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และน้อยที่สุด อาศัยอยู่น้อยกว่า 1 ปี และ 1 – 3 ปี จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 แสดงสรุปสถานภาพการมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพการมีส่วนร่วม	ความถี่	ร้อยละ
คณะกรรมการพัฒนา อบต.หนองตรุด	20	5.0
คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา อบต.หนองตรุด	8	2.0
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น	12	4.0
พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้าง ของ อบต.หนองตรุด	20	5.0
ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	306	84.0
รวม	366	100.0

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุดจำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาเป็นคณะกรรมการพัฒนา อบต.หนองตรุด และเป็นพนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้างของ อบต.หนองตรุดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และน้อยที่สุดเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา อบต.หนองตรุดจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ดังตารางที่ 4.6

2. ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
หนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 366 คน โดยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ปัญหาการเตรียมการจัดทำแผน

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	อบต.หนองตรุด มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ	2.71	0.86	ปานกลาง
2	บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต.หนองตรุด มีความรู้ความสามารถในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ	2.51	0.70	น้อย
3	บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำ แผนพัฒนา	3.91	0.77	มาก
4	อบต.หนองตรุด มีการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.56	0.78	มาก
5	อบต.หนองตรุด ไม่มีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน	4.30	0.65	มากที่สุด
6	อบต.หนองตรุด ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการ จัดทำแผนฯ หน่วยงานใน อบต.หนองตรุด และ ประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึง	4.40	0.67	มากที่สุด
7	คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความรู้ ความ เข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย	3.57	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.57	0.08	มาก

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ในขั้นตอนที่ 1 เกี่ยวกับการเตรียมการจัดทำแผนจำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า อบต.หนองตาด ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ หน่วยงานใน อบต.หนองตาด และประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึงอบต.หนองตาด ไม่มีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด, บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของอบต.หนองตาด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนา อบต.หนองตาด มีการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย อยู่ในระดับมาก, อบต.หนองตาด มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพออยู่ในระดับปานกลาง และบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของอบต.หนองตาด มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อย สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 1 เกี่ยวกับการเตรียมการจัดทำแผน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 ปัญหาการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
8	คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่เพียงพอ	3.66	0.85	มาก
9	อบต.หนองตาด ไม่ได้จัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	3.36	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
10	ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	3.60	0.89	มาก
11	การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่มีความเกี่ยวเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา	2.11	0.77	น้อย
12	การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาสามปี ไม่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน	1.99	0.90	น้อย
13	ประชาคมตำบล ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา	3.51	0.86	มาก
14	ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี	2.48	0.91	น้อย
15	เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุลงแผนพัฒนาสามปีมีจำนวนมาก อบต.หนองตรุด มีขีดความสามารถในการดำเนินการไม่เพียงพอ	3.28	1.02	ปานกลาง
16	อบต.หนองตรุด มีโครงการ/กิจกรรมที่เกินสามารถ ต้องรอรับการอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นปริมาณมาก	3.24	0.93	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.02	0.07	ปานกลาง

หมายเหตุ : ข้อ 15 ค่า S.D. สูงกว่า 1 แสดงว่าความเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะกระจาย

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ในขั้นตอนที่ 2 เกี่ยวกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่เพียงพอประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และประชาคมตำบลไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมาก, อบต.หนองตาด ไม่ได้จัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเนื่องจากโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุลงแผนพัฒนาสามปีมีจำนวนมาก อบต.หนองตาด มีขีดความสามารถในการดำเนินการไม่เพียงพอและอบต.หนองตาด มีโครงการ/กิจกรรมที่เกินความสามารถ ต้องรอรับการอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นปริมาณมาก อยู่ในระดับปานกลาง, และการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่มีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาสามปีไม่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 2 เกี่ยวกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.9 ปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
17	อบต.หนองตาด ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาโครงการ/กิจกรรม เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี	1.61	0.76	น้อยที่สุด
18	อบต.หนองตาด คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปี	3.33	1.03	ปานกลาง
19	ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้จัดให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา	2.32	1.02	น้อย
21	บุคลากรที่มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานมีไม่เพียงพอ	2.36	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
22	ข้อมูลที่จัดเก็บได้ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ชัดเจน	2.70	1.03	ปานกลาง
23	ไม่มีการวิเคราะห์ SWOT (วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค) ของแนวทางการพัฒนาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.07	0.80	ปานกลาง
24	ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา	3.28	0.80	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		2.61	0.92	น้อย

หมายเหตุ : ข้อ 18, 19 และข้อ 22 ค่า S.D. สูงกว่า 1 แสดงว่าความเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะกระจาย

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ในขั้นตอนที่ 3 เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าอบต.หนองตาด คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปีบุคลากรที่มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานมีไม่เพียงพอไม่มีการวิเคราะห์ SWOT (วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค) ของแนวทางการพัฒนาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลที่จัดเก็บได้ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ชัดเจนและประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับปานกลาง, ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้จัดให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับน้อย และบุคลากรที่มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานมีไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อยที่สุดสรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 3 เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.10 ปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
25	ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาไม่มี ความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี	2.87	0.80	ปานกลาง
26	การพิจารณาโครงการ/กิจกรรม ไม่ตอบสนองต่อการ ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา	2.75	1.05	ปานกลาง
27	โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ "ได้กำหนดไว้ได้"	3.15	1.00	ปานกลาง
28	โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มี การพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน	2.71	0.91	ปานกลาง
29	โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มี การพิจารณาถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร	3.53	0.78	มาก
30	การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความ เชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่ดำเนินการก่อน	3.43	0.79	ปานกลาง
31	ไม่มีการพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียด โครงการ	2.14	0.77	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.94	0.87	ปานกลาง

หมายเหตุ : ข้อ 26 ค่า S.D. สูงกว่า 1 แสดงว่าความเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะกระจาย

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำ
แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความคิดเห็น
ต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนที่ 4
เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี
ไม่ได้มีการพิจารณาถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร อยู่ในระดับมาก, ในการกำหนด
วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาไม่มีความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสาม
ปี การพิจารณาโครงการ/กิจกรรม ไม่ตอบสนองต่อการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนว
ทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อให้

บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ได้ โครงการ/กิจกรรมที่บรรลุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน และการคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่ดำเนินการก่อน อยู่ในระดับปานกลาง และไม่มี การพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำ รายละเอียดโครงการ อยู่ในระดับน้อย สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและ เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 4 เกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของ แนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
32	ในการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม หน่วยงานที่ รับผิดชอบ ไม่ได้กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่ชัดเจน	1.99	0.68	น้อย
33	การพิจารณาจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่สอดคล้อง กับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี	1.60	0.64	น้อยที่สุด
34	รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม ไม่ถูกต้องและไม่เป็น ปัจจุบัน	3.18	0.95	ปานกลาง
35	การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้กำหนด หรือระบุตัวผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสม	2.44	0.84	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.30	0.14	น้อย

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความคิดเห็น ต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ในขั้นตอนที่ 5 เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ารายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม ไม่ถูกต้องและไม่เป็น ปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง, ในการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่ได้กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการและตัวชี้วัดความสำเร็จ

ที่ชัดเจน การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้กำหนดหรือระบุตัวผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย และการพิจารณาจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี อยู่ในระดับน้อยที่สุด สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 5 เกี่ยวกับการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.12 ปัญหาการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
36	คณะกรรมการสนับสนุนฯ จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	2.02	0.85	น้อย
37	อบต.หนองตาด ไม่ได้มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากประชาคมตำบล	2.68	0.64	น้อย
38	คณะกรรมการสนับสนุนฯ ไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการประชาคมเสนอความคิดเห็นมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนา	1.68	0.7	น้อยที่สุด
39	คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี	3.12	0.83	ปานกลาง
40	ในการประชุมประชาคม แต่ละครั้ง ให้ความสำคัญในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีน้อย	2.54	0.83	น้อย
41	ข้อเสนอของที่ประชุมประชาคมไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในภาพรวมของ อบต.หนองตาด	1.84	072.72	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.21	0.08	น้อย

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ในขั้นตอนที่ 6 เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี จำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง, คณะกรรมการสนับสนุนฯ จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อบรม.หนองตรุด ไม่ได้มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากประชาคมตำบลในการประชุมประชาคมแต่ละครั้ง ให้ความสำคัญในการพิจารณาแผนพัฒนาสามปีน้อย และข้อเสนอของที่ประชุมประชาคมไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในภาพรวมของ อบรม.หนองตรุด อยู่ในระดับน้อย และคณะกรรมการสนับสนุนฯ ไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการประชาคมเสนอความคิดเห็นมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนา สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 6 เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.13 ปัญหาการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ที่	ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
42	การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาของ คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์ ร่างแผนพัฒนาก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ	2.23	0.80	น้อย
43	ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมรับฟัง การประชุมสภา อบรม.หนองตรุด ในการพิจารณาให้ ความเห็นชอบแผนพัฒนาสามปี	3.17	0.97	ปานกลาง
44	แผนพัฒนาสามปีไม่มีการขอความเห็นชอบจาก สภา อบรม.หนองตรุด ก่อนผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้	2.22	0.78	น้อย
45	อบรม.หนองตรุด ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีไม่ทัน ตามห้วงเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบที่เกี่ยวข้อง	2.19	0.76	น้อย
46	อบรม.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการ ประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบ โดยทั่วถึงเท่าที่ควร	3.84	0.85	มาก
47	อบรม.หนองตรุด ไม่ได้แจ้งรายงานการประกาศใช้ แผนพัฒนาสามปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ	3.49	0.97	ปานกลาง
48	อบรม.หนองตรุด บรรจุแผนพัฒนาสามปีและอนุมัติใน ระบบ e-plan ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	2.20	0.78	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.76	0.76	ปานกลาง

ผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนที่ 7 เกี่ยวกับการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีจำนวนรวม 366 คน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า อบต.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงเท่าที่ควร อยู่ในระดับมาก, ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต.หนองตรุด ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาสามปี อบต.หนองตรุด ไม่ได้แจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ อยู่ในระดับปานกลาง การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาของคณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์ร่างแผนพัฒนาก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาสามปีไม่มีการขอความเห็นชอบจาก สภา อบต.หนองตรุด ก่อนผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้ อบต.หนองตรุด ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีไม่ทันตามห้วงเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบที่เกี่ยวข้อง และ อบต.หนองตรุด บรรจุแผนพัฒนาสามปีและอนุมัติ ในระบบ e - plan ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อยู่ในระดับน้อย สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 7 เกี่ยวกับการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในแต่ละขั้นตอน

3.1 แนวทางการพัฒนาการเตรียมการจัดทำแผน

3.1.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า

3.1.2 ควรมอบหมายบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาและบุคคลที่มีความรับผิดชอบในการทำงาน

3.2 แนวทางการพัฒนาการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

3.2.1 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

3.2.2 ควรพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

3.2.3 ควรให้คณะกรรมการแต่ละฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อความเดือดร้อนของประชาชน

3.2.4 ควรให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อความเข้าใจถึงการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

3.3 แนวทางการพัฒนาการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 ควรให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจริง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.2 ข้อมูลที่ใช้ควรเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้องและครบถ้วน

3.3.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ควรให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

3.4 แนวทางการพัฒนาการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

3.4.1 วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาควรครอบคลุมสภาพปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3.4.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาต้องมีความกะทัดรัด ถูกต้อง และเข้าใจได้ง่าย

3.4.3 ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

3.4.4 ในการพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ควรคำนึงถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร

3.5 แนวทางการพัฒนาการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

3.5.1 บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา อย่างถูกต้อง

3.5.2 รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ควรมีความถูกต้อง ครอบคลุมทุกปัญหา และสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนา

3.6 แนวทางการพัฒนาการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

3.6.1 ควรให้คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3.6.2 ควรรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยให้ความรู้แก่ประชาชนถึงการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

3.6.3 โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่พิจารณาเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ควรมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือประชาชนได้อย่างแท้จริง

3.6.4 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองครูด ควรมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นอย่างดีในการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

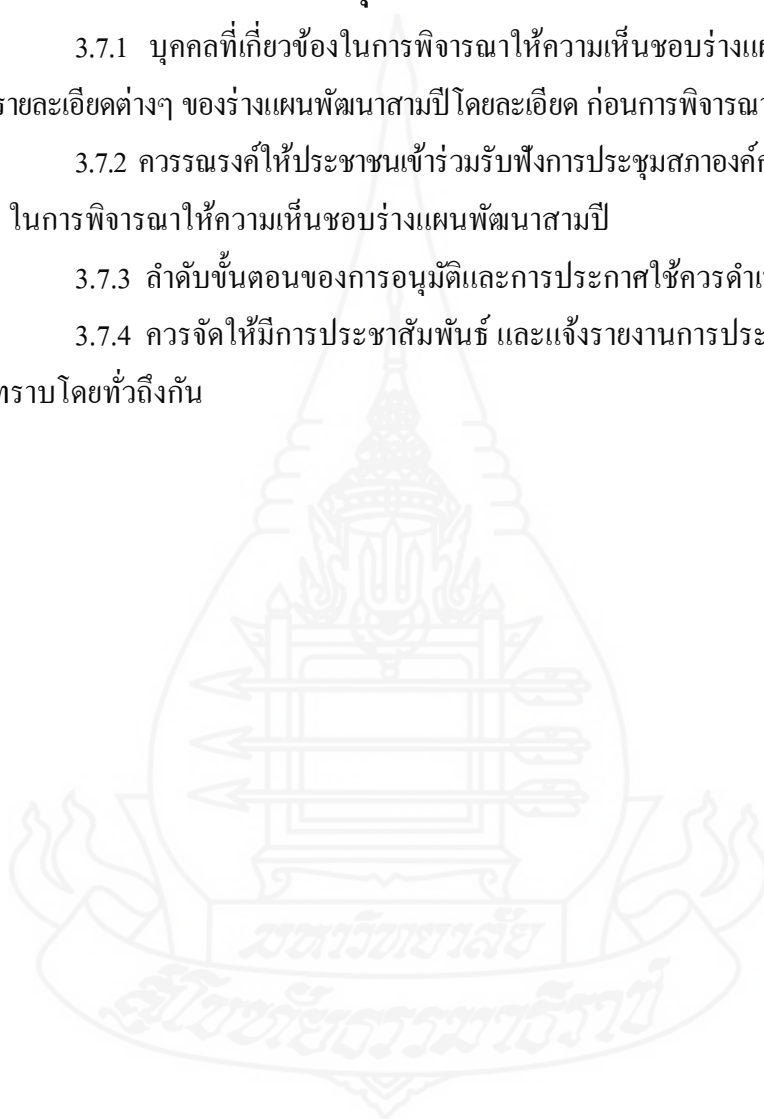
3.7 แนวทางการพัฒนาการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

3.7.1 บุคคลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี ควรตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ ของร่างแผนพัฒนาสามปีโดยละเอียด ก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3.7.2 ควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองครูด ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี

3.7.3 ลำดับขั้นตอนของการอนุมัติและการประกาศใช้ควรดำเนินการอย่างถูกต้อง

3.7.4 ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ และแจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยมีกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 366 คนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1. สรุปการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุ มากกว่า 60 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 172 คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และน้อยที่สุด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4 อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 รองลงมาอาศัยอยู่ 7 – 9 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และน้อยที่สุด อาศัยอยู่น้อยกว่า 1 ปี และ 1 – 3 ปี จำนวน 0 คน ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาเป็นคณะกรรมการพัฒนา อบต.หนองตรุด และเป็นพนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้างของ อบต.หนองตรุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และน้อยที่สุดเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา อบต.หนองตรุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

1.2 สรุปปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในขั้นตอนต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

1.2.1 ปัญหาการเตรียมการจัดทำแผน

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผน อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57) โดยประเด็นปัญหา คือ อบต.หนองตรุด ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ หน่วยงานใน อบต.หนองตรุด และประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึง อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.40) รองลงมา คือ อบต.หนองตรุด ไม่มีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30)

1.2.2 ปัญหาการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02) โดยประเด็นปัญหา คือ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่เพียงพอ อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.66) รองลงมา คือ ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ที่สมควรนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60)

1.2.3 ปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61) โดยประเด็นปัญหา คือ อบต.หนองตรุด คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) รองลงมา คือ ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28)

1.2.4 ปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94) โดยประเด็นปัญหา คือ โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มีการพิจารณาถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53) รองลงมา คือ การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่ดำเนินการก่อน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43)

1.2.5 ปัญหาการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30) โดยประเด็นปัญหา คือ รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม ไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18) รองลงมา คือ การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้กำหนดหรือระบุตัวผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44)

1.2.6 ปัญหาการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.21) โดยประเด็นปัญหา คือ คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12) รองลงมา คือ อบต.หนองตรุด ไม่ได้มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากประชาคมตำบล อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68)

1.2.7 ปัญหาการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่าปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76) โดยประเด็นปัญหา คือ อบต.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงเท่าที่ควร อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84) รองลงมา คือ อบต.หนองตรุด

ไม่ได้แจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49)

1.3 สรุปแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในแต่ละขั้นตอน

แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในแต่ละขั้นตอนๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ดังนี้

1.3.1 แนวทางการพัฒนาการเตรียมการจัดทำแผน

- 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า
- 2) ควรมอบหมายบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนารวมถึงบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง

1.3.2 แนวทางการพัฒนาการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

- 1) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 2) ควรพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่
- 3) ควรให้คณะกรรมการแต่ละฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เพื่อความเดือดร้อนของประชาชน
- 4) ควรให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อความเข้าใจถึงการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1.3.3 แนวทางการพัฒนาการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ควรให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจริง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2) ข้อมูลที่ใช้ควรเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้องและครบถ้วน
- 3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ควรให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

1.3.4 แนวทางการพัฒนาการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

- 1) วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาควรครอบคลุมสภาพปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ควรมีความกะทัดรัด ถูกต้อง เข้าใจได้ง่าย

3) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

4) ในการพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ควรคำนึงถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร

1.3.5 แนวทางการพัฒนาการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

1) บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา อย่างถูกต้อง

2) รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ควรมีความถูกต้อง ครบถ้วนทุกปัญหา และสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนา

1.3.6 แนวทางการพัฒนาการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1) ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ควรให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ โดยเฉพาะคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และควรจัดให้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

3) โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่พิจารณาเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ควรมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือประชาชนได้อย่างแท้จริง

4) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดควรมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีในการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1.3.7 แนวทางการพัฒนาการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1) บุคคลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาให้เห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี ควรตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ ของร่างแผนพัฒนาสามปีโดยละเอียด ก่อนพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2) ควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี

3) ลำดับขั้นตอนของการอนุมัติและการประกาศใช้ควรดำเนินการอย่างถูกต้อง

4) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ และแจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีให้ทราบ โดยทั่วถึงกัน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ทั้ง 7 ชั้นตอน อภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1) การเตรียมการจัดทำแผน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า อบต.หนองตรุด ไม่มีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน อบต.หนองตรุด ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ หน่วยงานใน อบต.หนองตรุด และประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึง อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของอบต.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนา อบต. หนองตรุด มีการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย อยู่ในระดับมาก อบต. หนองตรุด มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง และบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. หนองตรุด มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อย สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในชั้นตอนที่ 1 เกี่ยวกับการเตรียมการจัดทำแผน อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ ศุภชัย เข็มบรรจง (2553) ได้ศึกษาปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่าปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของผู้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนนั้น ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับหนึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ทำให้ยังไม่มีความเข้าใจถึงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และยังไม่มีความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำแผน ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี ให้ประชาชนทราบนั้น ยังมีการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไปและไม่ทั่วถึงสอดคล้องกับ สายัณห์ อินทรภักดี (2539) ได้กล่าวถึงปัญหาในการวางแผนไว้หลายประเด็น โดยเฉพาะปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรในระดับต่างๆ ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ในการวางแผน

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ควรประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า และ

ควรมอบหมายบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนา และบุคคลที่มีความรับผิดชอบโดยตรง

2) การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่เพียงพอ ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และประชาคมตำบลไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมาก, อบต.หนองตรุด ไม่ได้จัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุลงแผนพัฒนาสามปีมีจำนวนมาก และอบต.หนองตรุด มีขีดความสามารถในการดำเนินการไม่เพียงพอ อบต.หนองตรุด มีโครงการ/กิจกรรมที่เกินสามารถ ต้องรอรับการอุดหนุนจากหน่วยงานอื่น ปริมาณมาก อยู่ในระดับปานกลาง, และการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่มีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาสามปีไม่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 2 เกี่ยวกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับศรัทธา สุภา (2553) ได้ศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน พบว่าปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะพบในขั้นตอนการออกประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบลคือประชาชนที่มาร่วมประชุมไม่มาก จึงทำให้โครงการที่ได้เสนอมานี้ไม่ได้มาจากคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน ประกอบกับก่อนเสนอโครงการตามความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ไม่มีการประชุมกันก่อน มีเพียงคนกลุ่มเดียวเป็นผู้ที่เสนอโครงการ อีกทั้ง โครงการที่ขอมามีมากกว่าจำนวนเงินงบประมาณทำให้ต้องจัดลำดับความสำคัญ จึงตอบสนองความต้องการไม่ได้ทุกโครงการ รวมไปถึงประชาชนไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สอดคล้องกับ ฉัตรชญา สมสะอาด (2553) ได้ศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินการตามแผนพัฒนา และแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ซึ่งได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาไว้หลายประเด็น ได้แก่ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนฯ และประโยชน์ที่เขาจะได้รับในการจัดทำแผนข้อจำกัดของเงินงบประมาณรายจ่ายที่มีจำกัดปัญหาความต้องการของประชาชนมีมากแต่

งบประมาณของท้องถิ่นมีน้อยสอดคล้องกับ ชีวรธรรม์ เทพรักษ์ (2544) กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในกระบวนการวางแผน ข้อจำกัดในเรื่องการมีส่วนร่วมจากประชาชน ว่าการกำหนดแผนงานและโครงการบ่อยครั้งไม่ประสบความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อันเนื่องมาจากการมิได้รับความร่วมมือจากประชาชน

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ 1. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา 2. ควรพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด 3. ควรให้คณะกรรมการแต่ละฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เพื่อดูความเดือดร้อนของประชาชน 4. ควรให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อความเข้าใจถึงการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า อบต.หนองตรุด คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปี บุคลากรที่มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานมีไม่เพียงพอ ไม่มีการวิเคราะห์ SWOT (วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค) ของแนวทางการพัฒนาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลที่จัดเก็บได้ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ชัดเจนและประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับปานกลาง, ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้จัดให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับน้อย และบุคลากรที่มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานมีไม่เพียงพอ อยู่ในระดับน้อยที่สุด สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนากิจการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 3 เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสายัณห์ อินทรภักดี (2539) ได้กล่าวถึงปัญหาของการวางแผนในด้านข้อมูล ดังนี้ (1) มีความยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล อันเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ (2) การให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงจากแหล่งข้อมูล (3) ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทำให้การจัดเก็บล่าช้า (4) ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ทุกด้านพร้อมๆ กันไป ทำให้ไม่เกิดความสอดคล้องของข้อมูลด้านต่างๆ (5) ไม่มีการจัดเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นระบบที่พร้อมจะใช้ประโยชน์ทันที (6) ไม่มีศูนย์กลางบริการข้อมูล (data service center) ต่างหน่วยต่างเก็บ ต่างหน่วยต่างใช้ข้อมูลจึงไม่ตรงกัน สอดคล้องกับอนันต์ เกตุวงศ์ (2541) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการวางแผน ไว้ในเรื่อง ข้อจำกัดเกี่ยวกับตัวเลขและข้อมูล การตัดสินใจวางแผนส่วนใหญ่ต้องอาศัยตัวเลข สถิติและข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ถ้าผู้ตัดสินใจไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลผิดพลาด

บกพร่องหรือไม่ถูกต้องและล้ำสมัย ย่อมทำให้การตัดสินใจและการวางแผนในเรื่องนั้นผิดพลาด บกพร่องตามไปด้วยและจะกระทบถึงแผนใหญ่ทั้งหมดด้วยไม่มากก็น้อย ดังนั้นการตัดสินใจที่ต้องใช้ข้อมูลจึงจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังและตรวจสอบให้ดีก่อน

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ 1. บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในพื้นที่ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2. ข้อมูลที่ใช้ควรเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้องและครบถ้วนทุกด้าน 3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ควรให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

4) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มีการพิจารณาถึงขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร อยู่ในระดับมาก, ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาไม่มีความชัดเจน และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี การพิจารณาโครงการ/กิจกรรม ไม่ตอบสนองต่อการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่กำหนดไว้ได้ โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน และการคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่ดำเนินการก่อน อยู่ในระดับปานกลาง และไม่ได้มีการพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ อยู่ในระดับน้อย สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 4 เกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับเปี่ยมศักดิ์ ตันนิรัตน์ (2540) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ.2535 – 2539) ของเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้สรุป ปัญหาเรื่องกระบวนการจัดทำแผนของเทศบาลตำบลทางเกวียนเกิดจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และกระบวนการของการจัดทำแผน เริ่มตั้งแต่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีการดำเนินการวิธีในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นหลักในการพัฒนาแต่ละประเภท ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการกำหนดลักษณะขอบเขตและสาเหตุของปัญหา ขาดการพิจารณาประเด็นหลักของการพัฒนา และสาเหตุโดยใช้หลักวิชาการ ไม่มีการพิจารณาด้านนโยบายและศักยภาพมาประมวลให้คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปออกมาเป็นจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว

ไม่มีการนำประเด็นหลักของการพัฒนาและจุดมุ่งหมายแนวทางระยะยาวมาใช้เป็นข้อมูลให้ คณะอนุกรรมการสาขาไปกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนสาขา แผนงาน ในแผนพัฒนา ระยะปานกลาง คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลไม่ได้ทำหน้าที่กลั่นกรองก่อนนำเสนอคณะ เทศมนตรีพิจารณาอนุมัติ คณะอนุกรรมการสาขาไม่ได้นำเอาวัตถุประสงค์และเป้าหมายเหล่านั้นไป กำหนดโครงการ เพื่อบรรจุในเอกสารแผนพัฒนาเทศบาลทำให้แผนพัฒนาเทศบาลขาดเนื้อหาที่เป็น สาระสำคัญไป

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ 1. วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาควรครอบคลุมสภาพปัญหา และ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในตำบลหนองตรุด 2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนว ทางการพัฒนาควรมีความกระชับ ถูกต้องและเข้าใจได้ง่าย 3. ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

5) การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม ไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง, ในการจัดทำ รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่ได้กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่ชัดเจน การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้กำหนดหรือระบุตัวผู้รับผิดชอบ โครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย และการ พิจารณาจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด สรุปความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 5 เกี่ยวกับการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ 1. บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายละเอียดโครงการ/ กิจกรรมการพัฒนา อย่างถูกต้อง 2. รายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ควรมีความถูกต้อง ครอบคลุม ทุกปัญหา และสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนา

6) การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง, คณะกรรมการสนับสนุนฯ จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

อบต. หนองตรุด ไม่ได้มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น พร้อมข้อเสนอแนะจากประชาคมตำบล ในการประชุมประชาคมแต่ละครั้ง ประชาชนให้ความสำคัญ ในการพิจารณาแผนพัฒนาสามปีน้อย และข้อเสนอของที่ประชุมประชาคมไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในภาพรวมของ อบต. หนองตรุด อยู่ในระดับน้อย และคณะกรรมการสนับสนุนฯ ไม่ได้นำข้อมูลที่ ได้จากการประชาคมเสนอความคิดเห็นมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนา สรุปความคิดเห็นโดยรวมของ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 6 เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับน้อย

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น คือ 1. ควรให้คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำร่าง แผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี 2. ควรให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยให้ความรู้แก่ประชาชนถึงการจัดทำร่างแผนพัฒนา สามปี 3. โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่พิจารณาเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ควรมีการจัดลำดับความ จำเป็นเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือประชาชนได้อย่างแท้จริง 4. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ควรมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีในการจัดทำร่างแผนพัฒนา สามปี

7) การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า อบต. หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง เท่าที่ควร อยู่ในระดับมาก, ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. หนองตรุด ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาสามปี อบต.หนองตรุด ไม่ได้แจ้งรายงาน การประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ อยู่ในระดับปานกลาง การพิจารณา ให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาของคณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์ร่าง แผนพัฒนา ก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาสามปีไม่มีการขอความเห็นชอบจาก สภา อบต.หนองตรุด ก่อนผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้ อบต.หนองตรุด ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีไม่ พ้นตามห้วงเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบที่เกี่ยวข้อง และอบต.หนองตรุด บรรจุแผนพัฒนาสามปี และอนุมัติ ในระบบ e – plan ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อยู่ในระดับน้อย สรุปความคิดเห็นโดยรวมของ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง ตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เห็นว่าปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในขั้นตอนที่ 7 เกี่ยวกับการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง

โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุดอำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ 1. บุคคลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี ควรตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ ของร่างแผนพัฒนาสามปีโดยละเอียด ก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ 2. ควรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี 3. ลำดับขั้นตอนของการอนุมัติและการประกาศใช้ควรดำเนินการอย่างถูกต้อง 4. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ และแจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ให้ทราบโดยทั่วถึงกัน

กล่าวโดยสรุป ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ทั้ง 7 ขั้นตอน บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีความเห็นว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ หน่วยงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด และประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึง ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด (4.40) 2) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ไม่มีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน อยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด (4.30) 3) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงเท่าที่ควร อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก (3.84)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ควรมีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ หน่วยงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด และประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึง

3.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ควรมีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน

3.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง พร้อมทั้งแจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

และเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปี บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด ร่วมกับประชาคม หมู่บ้านและประชาคมตำบล ประชุมกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด รวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด พิจารณาร่าง แผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

4) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด พิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี และเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด เพื่อให้ความเห็นชอบ

5) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด พิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี

6) เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด เห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ได้รับความเห็นชอบ จากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด อนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

7) เมื่อแผนพัฒนาสามปีได้รับการอนุมัติและประกาศใช้โดยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดแล้ว ให้ปิดประกาศเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ โดยทั่วกัน และแจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

แม้จะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในลักษณะที่คล้ายคลึงกันนี้มากมาย แต่ก็ยังคงน่าที่จะมี การศึกษากรณีเช่นนี้เพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากสภาวการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับสภาพแวดล้อมและพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การมาเป็นส่วนประกอบ

ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงมีความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และประชาชนจะได้รับประโยชน์ที่แท้จริง เห็นควรให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

3.2.1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

3.2.2 ศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนพัฒนาท้องถิ่นในด้านการสอดคล้องกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.3 ศึกษาบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2555) คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร
- กรมการปกครอง (2543) คู่มือการปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล
- ฉัตรชญา สมสะอาด (2553) “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518) การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง, ดร. ศรีวรรณ มีคุณ, พีระพงษ์ สุดประเสริฐ (2551) “การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี” วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม 4,2 : 1-5
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กรุงเทพ มหานคร ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล
- ธีรวรรณ เทพรักษ์ (2544) “ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547) สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดแนวคิดพื้นฐาน : รัฐกับการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า กรุงเทพมหานคร ชรรมดาเพชร
- นุสรณ์ วุ่นหนู (2546) “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- ประชุม รอดประเสริฐ (2533) นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี กรุงเทพมหานคร เนติกุล
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526) การปกครองท้องถิ่นไทย กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

- เปี่ยมศักดิ์ ตันนิรัตน์ (2540) “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ.2535 – 2539) ของเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พิชญา ชูเพชร (2549) “ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) แนวนโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนยุทธศาสตร์ พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กรุงเทพมหานคร สักดิ์โสภาก
- ลือชา วนรัตน์ (2542) รายงานผลการวิจัยเรื่อง “AIC กับ อบต.” กรุงเทพมหานคร สำนักงานวิชาการ กรมอนามัย
- ศรียรรณ สุภา (2553) “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศุภชัย เข็มบรรจง (2553) “ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุพัฒตรา วระลัย (2552) “ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- สายัณฑ์ อินทรภักดิ์ (2539) “ปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด (2557) แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2557–2559) ตัง : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด

อดิสรณ์ ชัดสีใส (2551) “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอ
เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541) หลักและเทคนิคการวางแผน พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร
ศูนย์เอกสารตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

อำนาจ ศรีระแก้ว (2541) “ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

มหาวิทยาลัย

สกลนคร

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

ผู้ศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัย เป็นลักษณะแบบสอบถามซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา ก่อนนำไปใช้สอบถามจริง ผู้ศึกษาได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. นางสาวจุฑาพิชช์ ทหารไทย

ตำแหน่ง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองชีล้อม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ประวัติการศึกษา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น) (มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

2. นางอำมร หทัยพันธ์

ตำแหน่ง

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

และเยาวชนจังหวัดปัตตานี

ประวัติการศึกษา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)

3. นายชาญชัย เพชรคง

ตำแหน่ง

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ประวัติการศึกษา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC)

คำถาม ข้อที่	คะแนน ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	คะแนน ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	คะแนน ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	รวม	ค่า IOC	สรุปผล
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1	ใช้ได้

คำถาม ข้อที่	คะแนน ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	คะแนน ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	คะแนน ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	รวม	ค่า IOC	สรุปผล
24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
41	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44	1	1	1	3	1	ใช้ได้
45	1	1	1	3	1	ใช้ได้
46	1	1	1	3	1	ใช้ได้
47	1	1	1	3	1	ใช้ได้
48	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล

สูตร	IOC = R/N
	IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC น้อยกว่า 0.50 หมายถึง คำถามในแบบสอบถามข้อนี้มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ ไม่สามารถนำคำถามข้อนี้ไปใช้ได้

ค่า IOC เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 หมายถึง คำถามในแบบสอบถามข้อนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ สามารถนำคำถามข้อนี้ไปใช้ได้

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ได้ค่า **IOC = 0.94** (อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00) สามารถนำคำถามไปใช้ได้

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย คำถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในแต่ละขั้นตอน

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อทำรายงานการวิจัยของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ข้อมูลต่างๆ ที่ศึกษานี้ เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลสะท้อนกลับแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบ ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

(นายสมโชค คงเป็น)

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่ท่านเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบให้สมบูรณ์

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18 - 30 ปี

31 - 40 ปี

41 -50 ปี

51 - 60 ปี

61 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา/สำเร็จการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ ระบุ.....

4. ลักษณะอาชีพ

ค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

พนักงานบริษัท

รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

เกษตรกร

อื่นๆ ระบุ.....

5. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุด

น้อยกว่า 1 ปี

1 - 3 ปี

4 - 6 ปี

7 - 9 ปี

ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

6. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

ในฐานะใด

คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองตรุดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ 2 ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด

อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. การเตรียมการจัดทำแผน

ปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. อบต.หนองตรุด มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ					
2. บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของอบต.หนองตรุด มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ					
3. บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของอบต.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนา					
4. อบต.หนองตรุด มีการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
5. อบต.หนองตรุด ไม่มีการกำหนดปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน					
6. อบต.หนองตรุด ไม่มีการประชาสัมพันธ์ปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาฯ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ หน่วยงานใน อบต.หนองตรุด และประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วถึง					
7. คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย					

2. การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่เพียงพอ					
9. อบต.หนองตรุด ไม่ได้จัดการประชุมร่วมระหว่าง คณะกรรมการพัฒนาประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี					
10. ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ที่สมควรนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี					
11. การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่มีความเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา					
12. การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาสามปีไม่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชน					
13. ประชาคมตำบล ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพิจารณา คัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา					
14. ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของ โครงการ/กิจกรรม เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี					
15. เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุลงแผนพัฒนาสามปี มีจำนวนมาก อบต.หนองตรุดมีขีดความสามารถในการ ดำเนินการไม่เพียงพอ					
16. อบต.หนองตรุด มีโครงการ/กิจกรรมที่เกินความสามารถ ต้องรอรับการอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นปริมาณมาก					

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัญหาการพัฒนากิจการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17. อบต.หนองตรุด ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาโครงการ/กิจกรรม เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี					
18. อบต.หนองตรุด คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนในห้วงเวลาสามปี					
19. ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาเพื่อพิจารณาความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน					
20. ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้จัดให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา					
21. บุคลากรที่มีหน้าที่ในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานมีไม่เพียงพอ					
22. ข้อมูลที่จัดเก็บได้ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ชัดเจน					
23. ไม่มีการวิเคราะห์ SWOT (วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค) ของแนวทางการพัฒนาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
24. ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา					

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

ปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
25. ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ไม่มีความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ในช่วงสามปี					
26. การพิจารณาโครงการ/กิจกรรม ไม่ตอบสนอง ต่อการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ แนวทางการพัฒนา					
27. โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ได้					
28. โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน					
29. โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ไม่ได้มีการพิจารณาถึงขีดความสามารถทางทรัพยากร การบริหาร					
30. การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้มีการพิจารณา ถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลา ที่ดำเนินการก่อน					
31. ไม่มีการพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ					

5. การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

ปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
32. ในการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม หน่วยงานที่ รับผิดชอบ ไม่ได้กำหนดเป้าหมายผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่ชัดเจน					
33. การพิจารณาจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี					
34. รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม ไม่ถูกต้องและ ไม่เป็นปัจจุบัน					
35. การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้กำหนด หรือ ระบุตัวผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสม					

6. การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
36. คณะกรรมการสนับสนุนฯ จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์					
37. อบต.หนองตรุด ไม่ได้มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากประชาคมตำบล					
38. คณะกรรมการสนับสนุนฯ ไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการประชาคมเสนอความคิดเห็นมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนา					
39. คณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี					
40. ในการประชุมประชาคมแต่ละครั้ง ให้ความสำคัญในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีน้อย					
41. ข้อเสนอของที่ประชุมประชาคมไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในภาพรวมของ อบต.หนองตรุด					

7. การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ปัญหาการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
42. การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาของคณะกรรมการพัฒนาฯ ไม่ได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์ร่างแผนพัฒนาก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ					
43. ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต.หนองตรุด ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาสามปี.					
44. แผนพัฒนาสามปีไม่มีการขอความเห็นชอบจาก สภา อบต.หนองตรุด ก่อนผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้					
45. อบต.หนองตรุด ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีไม่ทันตามห้วงเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบที่เกี่ยวข้อง					
46. อบต.หนองตรุด ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงเท่าที่ควร					
47. อบต.หนองตรุด ไม่ได้แจ้งรายงานการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ					
48. อบต.หนองตรุด บรรจุแผนพัฒนาสามปีและอนุมัติ ในระบบ e-plan ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์					

**ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด
ในแต่ละขั้นตอน**

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในแต่ละขั้นตอน อย่างไรบ้าง โปรดระบุ

1. การเตรียมการจัดทำแผน

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

2. การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....

5. การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....

6. การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....

7. การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด ในขั้นตอนการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี อย่างไร
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสมโชค คงแป้น
วัน เดือน ปี	4 ตุลาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอรัษฎา จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการงานก่อสร้าง) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2548
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
ตำแหน่ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

